

DOMOVINA

Mesečna priloga „Slovenski Tehnik“.

Uredništvo je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za **inzerate** se plačuje 1 krone temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inzerate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Postanimo malo — in pomislimo.

Načrt volilne reforme je vse Slovence tako razburil, kakor davno ne katera druga nameravana reforma. To je tudi prav, če po razburjenosti cenimo zanimanje našega ljudstva za volilno preobnovo, bi morali dejati, da je politična probujenost v Slovencih zelo napredovala, ter da smemo pričakovati, da bode tudi naš narod, kakor vsi prosvetljeni narodi, sam določeval smer slovenske politike v parlamentu in v deželnih zborih.

Do tega imamo pa žalibog še dober kos poti, še mnogo težkega, trdega dela.

Boj za volilno reformo nas je našel nepripravljene, razdeljene na stranke in strančice, katera vsaka je hodila svojo pot brez obzira na druge, vsaka je zastopala le majhen del slovenskega prebivalstva, razdeljenega na šest provincij, živčnega v tej razkosanosti brez prave zavesti narodne celokupnosti, brez enotnega političnega vodstva. Ta provincijalizem je zakrivil vse one usodepolne pogoje slovenskih poslancev v odseku za volilno reformo, katerih posledice bodo čutili obmejni in še posebno koroški Slovenci. Splošna razburjenost se je polastila naroda in voditeljev, šele ko je bil pogrešek že storjen. Šele, ko se je to že zgodilo, začeli so voditelji in politična društva sklicavati shode, govoriti o političnem položaju in pomenu volilne reforme za Slovence v njih celokupnosti in s posebnim ob-

zirom na posamične province. Delovanje naših poslancev je bilo na teh shodih podvrženo strogi kritiki. Čim bolj temperamentni so bili govorniki, tem ostreje njih sodbe, tem večji upliv na množice, tem večji njih govorniški uspeh. Od shoda do shoda je razdraženost rasla na eni in na drugi strani.

Razdraženost pa kali pogled in jemlje razsodnost, kar je oboje nevarno v politiki. Konfuznost, ki je v tem trenutku zavlada pri nas v vprašanju o volilni reformi je pač posledica te razdraženosti; skrbeti pa moramo za to, da se naša javnost kmalo stregne in prav spozna novo situacijo, v katero stopi slovenski narod po novi volilni reformi.

Da bode volilna reforma sprejeta, o tem se ne da več dvomiti, npajmo le, da se skrajna nemška zahteva ($\frac{2}{3}$ večina za spremembo volilnih okrajev) v enem ali drugem smislu omeji ter omogoči še v dogledni dobi nova, nam obmejnemu Slovincem pravična razdelitev volilnih okrajev.

To pride, na to se pripravimo in delajmo z vsemi silami na to, da s svojim delom paralizujemo udarec, ki nam ga zada razdelitev volilnih okrajev.

Da bode pa to delo uspešnejše, treba da temeljito revidiramo politične programe slovenskih strank in odnose posamičnih slovenskih strank med sabo. Pred vsem bode potrebno, da vsaka slovenska politična stranka določi in razbistri svoje stališče nasproti slovenskemu delavstvu in še posebno proti slovenskim socialnim demokratom.

Pred socialnimi demokrati so imeli posamični slovenski politiki in voditelji kakor tudi cele stranke nekak čuden strah; vse je gledalo na nje, kakor na neke nevarne revolucionarce, katerim je narod in narodnost deveta briga — in ki so pripravljeni vsak hip zatajiti vse, kar je „nam sveto“, za vbog košček kruha itd.

Čas bi bil, da to zastarelo stališče kar brez vseh fraz in tiho zapustimo, ker ni vredno, da bi pameten človek govoril o tem.

Vsak človek na svetu, naj bo Slovenec ali Nemec, mora imeti pred vsem siguren kos kruha za se in za svoje, potem pride še le kultura in politika. To ne velja samo za delavski, to velja za vse stanove enako, zato ni v tem obziru med nami najmanjše razlike.

Kdor spozna in prizna to resnico, mu pač ne bode težko določiti svoje stališče nasproti slovenski socialni demokraciji, kakor jo je določil proti vsaki drugi slovenski politični stranki.

Pri tem pa nam je še uvaževati, da je ves boj slovenskega naroda za enakopravnost v svojem jedru prav za prav socialen boj gospodarski slabšega in zatiranega plemena proti gospodarsko močnejšemu in gospodujočemu plemenu. Pravi slovenski politik mora vedno misliti na slovensko delavstvo, vedno skrbeti za to, da se zboljšajo delavske razmere, kajti s tem svojim delovanjem neizmerno pospešuje pridobitev nemških mest in trgov na slovenski zemlji. — Kdo naj pa posloveni ta gnjezda? Učeni stanovi in trgovci in obrtniki so za to numerično

preslabi in bi vse njih prizadevanje ostalo vedno neuspešno, ker odtrgano od zemlje, od korena. Kdor hoče tu z uspehom delati, mora imeti delavstvo za se, delavstvo brez razlike na stranko, je li socialno demokratično ali krščansko socialno. Ko si delavstvo pridobimo, imeli bomo trden temelj, na katerega oslonimo svojo narodno zgradbo v ponemčenih in poitaljančenih mestih in trgih, prej pa ne. Poskrbimo delavstvu za ugodne gospodarske razmere in storili smo neizmerno mnogo za svoj narod. Tega naj ne zabi slovenski politik, potem naj uredi svoje delovanje in naj določi odnose svoje stranke z delavskimi strankami. Kdor je pa to uvažil, ravnal bode s slovenskimi socialnimi demokrati in s krščanskimi socialci, kot z ravnopravnimi in ravnocenimi slovenskimi strankami in ne bode dvomil o njih narodni pristočnosti.

Če kdo ne nosi svoje narodnosti vedno na jeziku, zato ni treba, da je mlajnež ali pa celo izdajalec.

In končno — ni li v prvi vrsti naša krivda, če so socialni demokratje premalo narodni? Zakaj se jim naše razumništvo ni koj približalo, zakaj ni skrbelo, da bi ono bilo prevzelo njih organizacijo in njih vodstvo? Vse to so storili po večini tujci in vender so delavci ostali še Slovenci. Tudi to je nov dokaz, da je vsa nezaupnost nepotrebna in korektura v tem obziru nujna!

LISTEK.

V Nemčiji.

(Potopisne in narodno-gospodarske črtice.)
Vlado Pušenjak.

(Dalje.)

Da spoznam uredbo in delovanje zimskih kmetijskih šol v Nemčiji, sem si ogledal kmetijsko šolo v Friedbergu. Ista obstoji iz dveletne zimske kmetijske šole, ki je dovršila že 35 leto svojega delovanja, in polletne sadjarske šole. Ravnatelj tega zavoda me je z izvanredno ljubeznjivostjo sprejel, razkazal vse šolske prostore in nasade ter mi podal raznovrstna pojasnila. O vsem hočem na kratko poročati.

Zimska kmetijska šola je po vladnih določilih strokovna šola, ki naj nadomestila nadaljevalno šolo. Namen iste je mladeničem, kateri so določeni, da pri zamejo kmečka posestva, podati ono strokovno znanje, katero je za obdelovanje kmečkih posestev neobhodno potrebno. Šele v drugi vrsti je namen šole izpopolnitev ljudskošolske izobrazbe ter razširjanje splošne iz-

obrazbe. Pouk naj bo zanimiv, naj navaja učence k mišljenju ter se naj tesno naslanja na prakso. Učni red obsega sledeče predmete: nemščino in leposlovje, matematiko in naravoslovje, kmetijstvo, sadjarstvo in vinogradištvo, živinorejo, narodnogospodarki pouk (splošni pogoji proizvodnje, denar, kredit, zadružništvo) in knjigovodstvo. Pouk traje od začetka novembra do velikega tedna. Učenci morajo biti najmanj 16 let in ne več kakor 18 let stari.

Polletna sadjarska šola traje od meseca maja do meseca oktobra; meseca junija so počitnice. Poučujejo se sledeči predmeti: nemščina, računstvo in naravoslovje, sadjarstvo, izkoriščanje sadja, gojenje zelenjadi, splošno narodno gospodarstvo, najvažnejše za kmetovalce potrebne ustavne, upravne in postavne določbe, knjigovodstvo in nauk o blagu. Pouk je spojen z vajami o merjenju polja in niveliranju, kemičnimi, botaničnimi in zoologičnimi vajami ter vajami o sadjarstvu in gojenju zelenjadi. Razun tega prireja zimska kmetijska šola, kakor tudi sadjarska šola razne poučne izlete na

uzorna posestva, v zadrage itd.

Poleg teh dveh vsako leto v določeni dobi se vršecih rednih tečajev se vrše 10 tedenski izvanredni tečaji (7 tednov v spomladi, 2 tedna poletu ob času cepljenja in 1 teden v jeseni ob času spravljjanja sadja) za oskrbovalce dreves in cest (Baum- und Strassenwarte), v katerem se teoretično in praktično poučuje sadjarstvo; nadalje dva tedna (1 teden v spomladi, 1 teden poletu) trajajoči tečaj za učitelje in druge prijatelje sadjarstva, tečaj za kandidate duhovnega semenišča v Friedbergu in druge prijatelje sadjarstva v okolici Friedberga, eden teden trajajoči tečaj za izkoriščanje sadja (proizvajanje sadnega mošta, octa, žganja, spravljjanje in razpošiljanje sadja, sušenje sadja za moške ter izdelovanje raznih sadnih konzerv, marmelad, želejev itd. za ženske) in mlekarski tečaji.

V šolskem posloplju sti dve učni sobi, soba za učila, knjižnica, laboratorij za kemične in fizikalne vaje, sobe za sadjarskega tehnika, soba za učiteljstvo in ravnateljeva pisarna. Ponos zavoda je bogata zbirka učil za vse panoge

kmetijstva, katera predstavlja povprečno vrednost nad 26.000 kron! Menda se more malokatera kmetijska šola ponahati s tako zbirko učil. Ker je pouk v zimskih kmetijskih šolah večinoma nazoren pouk, so učila neprecenljive vrednosti za uspešnost pouka! Pod temi prostori je moštarna, v kateri stoji vse potrebno orodje za izdelovanje sadnega mošta ter mlekarsko orodje za mlekarske tečaje, zraven je pa sobana s potrebnimi pripravami za tečaje, ki se bavijo z izdelovanjem sadnih konzerv. Razun drevesnice so pri sobi obširni sadni nasadi, čebelnjak in cvetličnjak. Zavod ima v najemu posestvo, v obsegu 24 arov, na katerem se delajo poskusi z umetnimi gnojili ter z raznimi vrstami žita in krompirja. Na zavodu delujejo ravnatelj, ki poučuje živinorejo in kmetijstvo, kmetijski učitelj za sadjarstvo in naravoslovje, nadvrtar in sadjarski tehnik za sadjarstvo ter ljudskošolski učitelj za ljudskošolske predmete. Učenci ne stanujejo v zavodu, ampak večinoma doma pri starših ter prihajajo in odhajajo z vlaki, kar je radi ugodnih železniških zvez na vse strani mogoče.

(Dalje prihodnjic.)

Svetovno-politični pregled.

Domače dežele.

Vlada je že prijavila strankam svoj posredovalni predlog glede zavarovanja volilnih okrajev z $\frac{2}{3}$ večino za 18 let. Čehi odločno odklanjajo vsakršno zavarovanje volilnih okrajev. Ministrski predsednik pripravlja baje nov predlog, naj se sedanjo razdelitev volilnih okrajev zavaruje po nemško-poljskih zahtevah za 12 let. Nemci in Poljaki se bodo temu upirali. Poljaki so imeli v nedeljo velik shod v Lvovu, na katerem so zborovalci izrazili obžalovanje na tem, da je Poljski klub postal tako popustljiv v svojih zahtevah. Pozvali so svoje poslance, naj neizprosno zahtevajo, da se za Galicijo izvede deželna avtonomija, da se uvede v Galiciji v vse deželne in državne urade poljščina kot uradni jezik, da se postavi šolstvo popolnoma v področje in oblast deželnega postavodajstva in da bode gališki namestnik odgovoren deželnemu zboru. Vse te zahteve naj Poljsko kolo doseže še pred zaključkom svojemu koncu se bližajoče državnozbornske dobe. Konec resolucije glasi se (kakor v zasmeh): „Vsa prizadevanja, ki bi vtegnila zavleči ali onemogočiti volilno reformo, naj se pobijajo!“ — Gospoda baranta in baranta, radi bi dosegli to, da se jim zavaruje razdelitev volilnih okrajev v Galiciji na škodo Rusinov in da se jim da še en mandat v Bukovini.

Predlog o podržavljenju severne železnice bo sprejet. Nemci zahtevajo samo, naj vlada sprejme v pogodbo dodatek, da ne bode za dano število let izvršila v osebu nikakih spremen na škodo ene in na korist druge narodnosti. V nemških krajih naj bode prometno osebo nemško, v čeških češko, avancement naj se vsem zavaruje po redu in po zaslugi.

Pogajanja komisij naše in ogrske vlade glede nove pogodbe bodo tekom tega tedna končane in potem se začne pogajanja med ministrstvom in ministrstvom. Ogrski seveda groze in zahtevajo ločitev, pa to seveda ni še tako nevarno in bi nam mnogo manj škodovalo nego Ogrm samim. Na banketu, ki je bil na čast zastopnikom angleških trgovskih zbornic je trgovski minister Košut odkrito vabil angleške kapitaliste na Ogrsko, kjer vlada najstrožja zakonitost in kjer jim bo vlada dajala vse možne olajšave kakor popuščanje davkov itd. za vsa njih nova podjetja. Na Ogrskem je dovolj prirodnega bogastva in izvršten delavski material, le denarja ni. tega naj Angleži prinesejo v deželo in pomagajo vstvariti mogočno ogrsko industrijo. Angleži so na to diplomatično napili ogrski podjetnosti in pohvalili vse možne lepe lastnosti Ogrov, o svoji udeležbi na ogrski industriji so pa molčali.

Hrvatska bi, kakor je izjavil dalmatinski poslanec Juraj Biankini ne mogla nikdar sprejeti ogrske zahteve, naj se Ogrsko popolnoma carinsko loči od Avstrije, kajti Hrvatska izvaža vse svoje pridelke v Avstrijo in če si to mejo zapre, kam naj se obrne s svojimi poljedelskimi produkti, od kod naj pokrije s take ločitve izvirajočo gospodarsko škodo? Hrvatska bo zato vedno za carinsko zvezo z Avstrijo.

Vnanje države.

— **Rusija.** Stranka kadetov je na svojem kongresu v Helsingforsu na Finskem sklenila, da se mora pripraviti za nove volitve v duma. Vlada pripravlja zakon, po katerem se odpravi „Mir“ t. j. vzajemno zemljiško last na kmetih. Zemlja se bode po novi postavi razdelila in dala posamičnim kmetom v osebno last, kateri bodo

z njo prosto razpolagali. Če bi pa kdo ne maral sprejeti svojega zemljiškega deleža, izplača se mu vrednost v gotovini. Kmetška banka dobi potrebna sredstva, da bode zamogla podeljevati kmetom potrebna posojila za zboljšanje gospodarstva.

— **Na Bolgarskem** se razburjenost proti Grkom še ni poglobila. Nedavno je množica napala in si osvojila grške cerkve in šole v Varni. Vladni organi so pa kmalu napravili mir in red. V Macedoniji pa Turki in Grki še nadalje napadajo Bolgare. 8. t. m. je neka razbojniška banda pomorila petnajst Bolgarov blizu Soluna. Teh grozodejstev ne zna ali ne mara zaprečiti ne turška, ne internacionalna policija, katero vzdržujejo velesile v Macedoniji!

— **Italija.** Italijanski službeni listi zatrjujejo, da bode trozveza, katera poteče leta 1908 prav gotovo podaljšana, da so razmere med Avstrijo kar najprisrčnejše in da je le obžalovati, da se v žurnalistiki in v občinstvu pojavlja neka nezaupnost in napetost, ki je tej presrčnosti oficijozov le na škodo. Koliko veljajo taka zadržila nam dokazuje faktum, da tudi italijanski minister mornarice zahteva 120 milijonov povišanja kredita za zidanje novih vojnih ladij in za utrčenje obrežja na Adriji. Šef generalnega štaba pa utrjuje italijansko mejo ob Tirolskem. Italijanska diplomacija srečno in uspešno deluje na Črni gori in v Albaniji, italijanski kapitalisti snujejo industrijalna podjetja na Rumunskem in mislijo tudi na Srbijo. Mi se oborožujemo, naš Goluchowski pa si pridno dela sovražnike na celem Balkanu. Posledice ne morejo izostati, če prav bi trozveza še ostala na papirju.

— **Nemčija.** Sin kneza Klodvika Hohenlohe je objavil svojega očeta, (ki je bil nemški kancelar) znamenitosti, v katerih je povedano, kako in zakaj sta se Viljem II. in Bismarck ločila in razprla. Do tega razpora je prišlo baje zaradi tega, ker je Bismarck hotel, da bi se Nemčija kar najtesneje zvezala z Rusijo ter Avstrijo na Balkanu popolnoma izpodrinila: Viljem II. ki je baje dal Fran Josipu svojo besedo in sklenil z njim zvezo, ni hotel sprejeti teh Bismarckovih načrtov in je kancelarja rajše odpustil. Nemškemu cesarju je objavljenje te knjige neljubo in je Hohenloha zaradi tega ostro pokaral.

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Napadi Nemcev — na nas Slovence** so postali v Celju in Štajerskem sploh taki, da zahtevajo od Slovencev, da napnejo vse sile, da se obranijo. V vsakem takem boju, ko gre za obstanek, zbirajo se vse bojne moči in vojska se vodi na oni kraj, kjer je največja nevarnost. Na Štajerskem pa se ustvarja „Narodna stranka“ za boj proti lasnim bratom, da se udajo „novi smeri“. Gospodje „narodni“ zbirajo denar, in imenujejo se nam velike svote za svoj list. V tem pa se oglasi bridka „tožba celjskih“ „Sokolov“, da nimajo telovadnice. „Narodni“ tisočaki bi pač tukaj našli krorstno potrebno porabo, da drugih naprav, za katere nam manjka denarjev, danes ne omenimo. — V boju zoper mari-borske in celjske janičarje ravno oni prvaki in poslanci, zoper katerih „smer“ se snuje „narodna“, v resnici protinarodna stranka, zastavljajo in bodo zastavili svoje moči za Slovence. „Narodni“ gospodje bi vendar nekoliko najvzbudili svojo vest in premislili, kako škodujejo štajerskim Slovincem, ker

hočejo vezati mnogo moči na boj Slovencev proti Slovincem. Vsak politik si mora biti svest, kaj hoče doseči in kake moči ima v svoji oblasti za to. Prva točka našega programa, kakor smo ga mi ob zadnjem novem letu ponovili, mora biti ohranitev našega narodnega samosvojestva. Ker ima to toliko in tako močnih sovražnikov moramo družiti svoje sile. Ker pa smo Slovenci v posameznih rečeh različnega mnenja, kakor je to v vsakem narodu, treba nam je za naš obstanek strpljivosti med seboj. Kdor to spozna in to mora vsak, kateremu skrb za svojo osodno korist ni zaslepila uma, ne bode si privajal nezmotljivosti, kakor je to storila „narodna“ stranka v enem delu svoje brošure, ampak zatajil bode svoje drugo mnenje v stranskih stvareh in gledal na glavno zadačo našega narodnega boja. „Domovina“ je to stališče branila in vroče priporočala o volitvi g. poslanca dr. Korošca, branila ga bode naprej in po potrebi razložila podrobnosti. Salus reipublicae suprema lex esto! Obstane in blagor naroda je najvišje povelje. Končujoč beremo v „Narodu“ članek o narodni stranki in moramo pač odgovoriti piscu, da „Domovine“, katero graja, ni bral. Naš list se je vestno in ne brez uspeha trudil in se še trudi učiti ljudstvo v gospodarskem obziru. „Branirad“ je tak, kakor pokojni general topništva Kuhn, ki je ob Hohentwartovem ministrstvu cesarju poročal, da so fundamentalni članki poguba Avstrije, pa Kuhn teh člankov ni prebral, kakor dokazujejo „spomini“ tedanjega ministra Schaeffle-ja. Ne podirajte, ampak podpirajte in zboljšajte, ako morete!

— **Občni zbor „Slov. trgovskega društva“ v Celju** dne 7. t. m. sprejel je od odbora predlagana v smislu naloga ustanovnega občnega zbora popravljena pravila po večini nespremenjena. V približno 6 tednih, ko dobi odbor od namestništva potrjena pravila nazaj, se bodo ista dala tiskati in jih določimo vsem članom in onim od katerih je pričakovati, da pristopijo k našemu društvu. Udeležba je bila z ozirom na tako važen predmet zborovanja kakršna je sprememba pravil v resnici prepičla in bi smeli pričakovati med trgovci in trgovskim naraščajem več stanoske zavednosti, kakor so jo v nedeljo pokazali. Upamo, da se poljšajo!

— **„Slovensko trgovsko društvo v Celju“.** Na občnem zboru dne 7. t. m. izvoljeni odbor sestavlja se je tako: Podpredsednik g. R. Stermecki, trgovec, tajnik Albert Moravc pri trvdki „Merkur“, blagajnik Fran Leskovšek, odborniki gg. Fran Strupl, Robert Diehl, trgovca in Albin Anderwald; namestniki: gg. Ivan Končan, Josip Jagodič in Maks Detiček; rač. pregledovalci: gg. Mohorčič Milan in Pavel Detiček. Volitev predsednika se je preložila do prihodnjega občnega zbora, ker je sedanji predsednik obljubil tako dolgo vstrajati na svojem mestu.

— **Izvanredni občni zbor „Celjskega pevskega društva“** se vrši prihodnjo sredo, dne 17. oktobra 1906 v čitalniških prostorih „Narodnega doma“. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Čitanje zapisnika. 3. Poročilo tajnikovo. 4. Poročilo blagajnikov. 5. Poročilo računskih pregledovalcev. 6. Poročilo arhivarja. 7. Dopolnilne volitve. 8. Raznoterosti. Začetek ob 8. uri zvečer. Ker utegne postati ta občni zbor velikega pomena za nadaljni razvoj „Celjskega pevskega društva“ kakor tudi za razvoj družabnega življenja v Celju sploh, vabi odbor vse prijatelje društva na ta izredni občni zbor. Oni gospodje pa, ki bi radi pristopili društvu, naj se blavolijo oglasi-

siti, ker je odbor pripravljen sprejemati vsak dan nove člane. Odbor.

— **Rekruti** so te dni od vseh strani prihajali v Celje, da nastopijo vajaško službo. Med našimi fanti jih le še mnogo in premnogo takih, kateri mislijo, da se morajo ob tej priliki napiti in opiti — zato je videti precej neprijetnih prizorov. No z druge strani treba konstatirati, da čut človeške dostojnosti in narodna samozavest raste tudi med našimi novaki. Letošnji rekruti iz Žalca in Griž so se pripeljali v Celje na z zelenjem okrašenih vozovih in z vihrajajočo slovensko trobojnico. Vstavili so se pred „Zamorcem“. Mestno policijo je slovenska trobojnica koj zbola v oči in hotela jo je odstraniti. Fantje so pa voz obstopili in si je niso dali vzeti — saj je zastava bila njihova in ima slovenska trobojnica vsaj toliko pravice vihrati na naših tleh, kakor frankfurta, katerih se naše nemštvo v tako izdatni meri poslužuje o vsaki priliki in nepriliki. Čast zavednim fantom, naj se čuvajo, da je kosarski duh ne prevzame in da se nam povrnejo tako narodni, kakor so se od nas ločili!

— **Novega mecena** smo dobili Slovenci v osebi celjskega mestnega ekonoma Petra Derganca. Ni dolgo kar smo poročali, da je daroval 10 K — z⁸ „Sokolski dom“ v Celju in že je zopet segel iz čiste ljubezni do zatiranih celjskih Slovencev velikodušno v svoj žep po 10 K — in jih je daroval slovenski „Dijaški kuhinji“. Kot zaveden Hrvat se je odločil podpirati vsa slovenska celjska društva po svojih skromnih močeh, da s tem odločno demonstrira (ker on rad demonstrira) — za praktično slovansko vzajemnost. Za pridobitev novega mecena ima zasluge gospod Ivan Kristan, cand. phil. na Dunaju. Gospodu Petru pa kličemo „Još jedan put!“

— **Škandalozno postopanje južne železnice.** Da stoji ta železnica na Slovincem skrajno sovražnem in strankarsko zaslepljenem stališču, ve vsakdo, ki je prisiljen stopiti z njo v kakršno si koli budi trgovsko zvezo. V zadnjem času pa presega nemškutarska zagrizenost južne železnice že vse meje. Nedavno tega je zavrnila tri slovenske tovarne liste neke tukajšnje slovenske firme, češ, da ne ve, kje je je Mirna peč, kje Ljubljana kje Zidan most!

Pri Mirni peči je stalo še v oklepajih (Unter Krainer Bahnen) proga Ljubljana-Rudolforo. Tako postopanje prometnega zavoda se sicer v očeh vsakega pametnega človeka, posebno pa v očeh modernega trgovca smeši samo po sebi, nam nasproti je pa premišljeno, namenoma in sistematično izvrševano žaleenje našega jezika. Proti temu kar najodločnejše protestujemo in pozivamo prizadeto firmo, da se proti temu pritoži, naše poslance pa, da o priliki to nesramnost dostojno ožigosajo ter povedo tej vredni družbi, da bi bilo za njo najboljšje in ugodnejše, da uredi svoje žalostne gospodarske razmere, da poskrbi na svojih progah za varnost potujočega občinstva in naj vredi svojih uslužbencev službe in plače tako, da bodo mogli vsaj človeški živeti — vse to je družbi nujnejše in koristnejše nego nemškutarsko politikovanje, katerega ne bomo na svojih tleh več mirno prenašali.

— **Slovenskim občinam!** „Občinska uprava“ piše: Ko se bodo v bližnjem času izdelovali letni proračuni in računi, naj nobena slovenska občina ne pozabi darovati prepotrebni Ciril-Metodovi družbi po svoji moči kak prispevek! Če bi vsaka slovenska občina prispevala vsaj z zneskom desetih

kron, bi to zasiguralo družbi lepe dohodke, občinskih računov pa bi skoraj nič ne obremenilo. Posnemajte v tem nemške občine, ki za svoje narodne namene žrtvujejo po stotakih!

— **Št. Jurij ob j. ž.** Društvo „Knjižnica v Št. Jurju ob j. ž.“ javlja, da so društvena pravila potrjena in da bodo v nedeljo, dne 14. oktobra t. l. o 7. zvečer z gostilni g. Nendla prvi občni zbor novega društva. (Prihodnjič objavimo dopis „osnovnega odbora“, ki nam je prišel za to številko prekasno.)

— **Jablanov cvet** smo dobili iz Št. Jurja ob južni železnici iz sadnega vrta g. Mart. Kandič-a. Toplo jesensko solnce je pač jablano premotilo, da je začelo zopet cveteti.

— **Šolska mladina na Frankolovem** uprizori v nedeljo, dne 14. t. m. v šolskem poslopju Kosijevo-spevoigro „Letni časi“. Začetek ob treh popoldne, prijatelji šolske dece se prijazno vabijo k obilni udeležbi.

— **Trgatev v Halozah.** V teh obsežnih in rodovitnih slovenskih goščah, kjer je že polovica in več vinogradov zasajenih z novimi trtami, bila letos prav dobra vinska letina, ako ne bila toča že maja meseca tu in tam napravila veliko škodo. Kljub temu je glede kakovosti letošnji most kaj kaj dober in se ga je pri lepem vremenu, ki je bilo ta in prejšnji teden dokaj pridelalo.

— **Na Ščavnici** so se v torek 2. oktobra vršile že tretjič občinske volitve. Prvikrat — 1. julija 1905 — in drugikrat — 28. decembra 1905 — smo Slovenci zmagali v vseh treh razredih in sedaj tretjikat smo zmagali zopet, tokrat pa v tretjem in drugem razredu. V tretjem razredu so dobili naši kandidatje po 41 glasov, v drugem razredu pa po 12 glasov. Ko so nasprotniki videli v teh dveh razredih tako veliko premoč, so zginili z volišča. Zato je bila pri vzorni disciplini naših volilcev izvolitev naših kandidatov v obeh razredih soglasna. V prvem razredu so zmagali s 6 glasovi, to pa le na ta način, da so častnega občana, glavnega Wratschka, protipostavno uvrstili med volilce prvega razreda, dočim je postavno, prvokrat in drugikrat volil v tretjem razredu. Obenem narodnega volilca prvega razreda, brata Senekoviča, brata ravnatelja Senekoviča, v zadnjem času potisnili iz prvega razreda v drugi razred, na njegovo mesto pa uvrstili iz drugega razreda nasprotnika župana Eileca. Ali tokrat pride do volitve narodnega župana na Ščavnici, še ne moremo poročati. Eno pa je gotovo, Ščavnica, ta važna obmejna občina je naša in naša mane.

— **Bralro društvo pri Sv. Jurju na Ščavnici** priredi dne 14. oktobra v gospe Trstenjakove predstavo „Lurške pastarice“. — Po predstavi bo zabavna trgatvena veselica. Čisti dobiček je namenjen „Bral. društvu“ v poravnavo stroškov za gledališke prostore. Vstopnina nizka. Najvljudnejše vabi odbor.

— **Sv. Anton v Slov. goricah.** Veteransko društvo pri Sv. Antonu v Slov. gor. priredi v nedeljo, dne 14. oktobra svojo „Prvo vinsko trgatvo“. Kakor se sliši, bo jako zanimivo in zabavno. Vabijo se tedaj vsi sosesčani, da se te prve trgatve pri Sv. Antonu obilnem številu udeležijo. Posebna važna se ne bodo razpošiljala. Trgatev bo v prostorih gostilne g. Alta.

— **Konkurz.** Okrožno sodišče v Mariboru je otvorilo konkurz o premoženju Oskarja Weingerl, trgovca v Mariboru. Konkurni komisar: deželno sodni svetnik dr. Gustav Wokaun. Konkurni oskrbnik: dr. Edv. Glantschigg, odvetnik v Mariboru.

— **Nova mlekarna v Mariboru.** Posestniki večjih posestev in graščin v mariborski okolici so ustanovili novo mlekarno v velikem obsegu, ki bo po strogih higijeničnih predpisih oskrbovala celi Maribor z mlekom. Mlekarni so dali obliko družbe z omejeno zavezo, ki se za taka podjetja izkazuje zelo pripravno. Prometnega kapitala ima mlekarna 80.000 K, od kojih je prevzel inženier Pilz tri osmine. Pilz bo podjetje vodil.

— **Prvoletniški večer slovenskega akad. društva „Slovenija“ na Dunaju** se vrši dne 13. oktobra t. l. ob pol 8. uri zvečer v restavraciji „Zum grünen Tor“, VIII. Lerchenfelderstrasse št. 14. Slovanski gostje dobrodošli!

— **Slov. kat. akad. društvo „Danica“ na Dunaju** priredi v soboto, t. j. 13. t. m. slovenskim abiturijentom prijateljski večer. Govori predsednik M. Možič. „Pomen akademičnega združevanja, ideja „Danice“. Hedr. razgovor, nato neoficijelni del. Lokal: Trötter zum Magistrat I. Lichtenfelsgasse — zraven magistrata, spodnji prostori. — Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vabljeni so vsi abiturijenti najiskrenejše. Pridite in pogledajte si društvo od blizu.

Kranjsko.

— **Vabilo na CXLV. odborovo sejo „Slovenske Matice“** v Ljubljani, v sredo, dne 17. vinotoka 1906. l. ob petih popoldne v društveni pisarni. Spored: 1. Naznanila predsedništva. 2. Potrditev zapisnika o 144. odborovi seji. 3. Poročilo knjižnega odseka. 5. Tajnikovo poročilo. 6. Eventualia.

— **Napisa na novi vojašnici ne bo!** Tako se je izrazil neki višji deželni uradnik. Povedal je tudi vzrok. Samonemškega bi ne trpela slovenska javnost. Slovenskega pa poleg nemškega iz „ozirov“ (kakšnih?) noče napraviti — čujte! — deželni odbor. Prostor, ki je na fasadi za napis že pripravljen, ostane torej prazen. Razni „oziri“ so torej krivi, da tudi v edini deželi, v kateri je naš življ v tako ogromni večini, da nam nasproti nemška manjšina numerično naravnost izgine, da torej tudi tukaj naš jezik ne pride do one veljave, katera bi mu po pravu in po zdravi pameti pristojala. Če že drugod ne, morali bi vsaj v Ljubljani biti vsi javni napisi brez vsake, kakršne si koli bodi izjeme, na prvem mestu slovenski. Izvršitvi te skromne zahteve bi ne smeli stati na poti nikaki „obziri“. Nemci in Lahji ne poznajo nam nasproti niti takta, tem manj pa še kakih obzirov.

— **Sprevodniki na novi železnici.** Nova železnica od Beljaka in Celovca pa doli do Trsta vozi po izključno slovenskem ozemlju in pretežni del potnikov bo na tej progi brez dvoma Slovencev. Človek bi torej mislil, da se razume samo ob sebi, da bodo na tej železnici nameščeni sami taki sprevodniki, ki bodo popolnoma veščji slovenskega jezika, saj je vendar vitalnega pomena za potujoče občinstvo, da ga sprevodniki, nameščeni na železnici, razumejo. Koliko neprimlik, koliko nesreč se lahko prigodi, ako konduktar ne razume jezika pretežne večine na dotični železnici potujočega občinstva! Saj vendar ni sprevodnik samo za to, da prešepava vozne listke! Mislimo, da je njegova naloga veliko lepša: sprevodnik naj v prvi vrsti skrbi za varnost občinstva in za njegovo udobnost in naj bo potnikom nekaj mentor. To svojo nalogo pa lahko izvršuje samo, ako je vešč tistega jezika, ki ga govori potujoče občinstvo. To bi morala vedeti tudi železniška uprava. Toda zdi se, kakor da bi železniška

uprava ne vedela tega, sicer si ne moremo misliti, da bi nastavljala na novi železnici, zlasti pa progi Beljak-Jesenice in Celovec-Jesenice sprevodnike, ki ne razumejo niti besedice slovenski! V tem oziru smo dobili toliko pritožb, da moramo v interesu našega potujočega občinstva in v interesu javne varnosti odločno zahtevati od železniške uprave, da nastavlja na železnici, ki vozi po slovenskem ozemlju, samo take ulužbenice-uradnike in sprevodnike, ki so popolnoma veščji slovenskega jezika. Nadejamo se, da ta naš poziv ne bo ostal brezuspešen! Ako bi se pa le prigodil ta neverjeten slučaj, pa prosimo naše poslance, da store svojo dolžnost!

— **Gospod Luka Svetec**, c. kr. notar v Litiji, je praznoval 8. t. m. 80letnico svojega rojstva. Častitljivemu v delu za narod osivelemu starčku kličemo: Še na mnoga leta v blagor domovini in narodu slovenskemu!

— **Na obrtni [nadaljevalni] šoli v Idriji** se je početkom novega šolskega leta ustanovil trgovski tečaj, s čimur se je ustreglo iskreni želji trgovskih krogov. Šola, ki se poslej imenuje obrtno-trgovska nadaljevalna šola, ima pripravljalni tečaj, I. in II. razred in trgovski tečaj.

— **Nova opekarna Smola & dr.** G. Smola, graščak na Grabnu pri Novem mestu, gradi v družbi gg. Ogorentza in Hočevarja, oba trgovca v Novem mestu) veliko novo opekarno na svojem posestvu par streljajev od Žabje vasi. Opekarna, ki mora prihodnjo spomlad že pričeti z delom, bo popolnoma urejena; delovala bo s parnimi stroji.

— **Elektrarna na dvoru.** Kakor se nam poroča, namerava knez Auerperg zgraditi ob Krki na Dvoru veliko elektrarno, katere tok bi preskrboval večje kraje od Dvora do Novega mesta. Tozadavni načrti so predloženi novomeškemu mestnemu zastopu, kateri se te dni bavi z njih preiskavo. V ugodnem slučaju se bo zadeva že pri prihodnji seji odločila.

— **Trgatev na Dolenjskem.** Ta teden se je trgatve na Dolenjskem splošno pričela. V Trški gori pri Novem mestu je letošnja trta v kljub vsem nezgodam v splošnem jako dobro uspela, grozdje kakor „nebeške jagode“, in most bo tak, da ga bo „sam Bog vesel“.

Primorsko.

— **Shod v Cerknem na Goriskem.** Dne 2. t. m. se je vršil v Cerknem shod s tem le dnevnim redom: 1. Občinsko gospodarstvo. 2. Železnica Idrija-Sv. Lucija. 3. Kaj hočemo? K prvi točki je govoril g. Rojc in opisal delovanje župana Kosmača. Njegovo županovanje dobro označujeta ta dva vzgleda: Kosmač je vedel, da bode za novo železnico treba kamenja, sklenil je torej kupno pogodbo z občino Bukovsko ter kupil od občine nek kamnolom. Podžupani so v svoji kratkovidnosti ali nerazsodnosti to kupno pogodbo odobrili — in župan Kosmač je s kupljenim kamnolomom za časa zidanja nove železnice napravil lep dobiček. — Župan je pač dolžan varovati v prvi vrsti koristi občine, Kosmač se drži načela: Občina sem jaz — in mirno spravlja dobiček v svoj žep. — Drug slučaj je razdelitev državnih podpor med one posestnike, katerih zemljišča so razni usadi poškovali. Te znatne podpore so bile tako razdeljene, da ni nikdo od poškodovanih dobil niti novčiča; pač pa je občina morala pokriti troške za koncesije, ki so si poškodbe ogledale. Kam je zginil ta denar? — V občini

skem starešinstvu je polovica članov klerikalcev, polovica naprednjakov — klerikalci ne prihajajo k sejam in občinski svet ne more delovati. Prošnje leže po cele mesece nerešene itd. Za Rojcem je govoril sodrug Kristan, ki je povdarjal, da je tudi drugod Kosmačev dovolj in da so ti le plod nevednosti in politične apatije volilcev. Ko bodo davkoplačevalci znali sami pregledovati občinske račune in poročila, bo pač drugače. Kritikoval je tudi preskrbo ubožcev in skopost občine, ki ni dala učiteljem draginskih doklad. Pri tretji točki je bila debata zelo živahna. A. Gabršček iz Gorice je razvijal napredni program. Pri tej točki se je oglašil zopet sodrug Kristan in je podvrget ostrim kritikam delovanje vseh onih slovenskih politikov, kateri bi iz tega ali onega razloga radi preprečili nameravano volilno reformo. Govornik je povdarjal neobhodno potrebo volilne reforme in se je pri tem precej razvnel. Zbrani naprednjaki so pa bili vsled tega tako ogorčeni in razburjeni, da je Kristan sprevidel, da bode najbolje, da se s svojimi somišljeniki umakne ter tako izogne kaki neprijetni sceni. Na shodu so bile soglasno sprejete te le resolucije:

„Javni ljudski shod v Cerknem 30. septembra 1906 izjavlja, da je po otvoritvi bohinjske železnice nastala živa in nujna potreba železniške zveze od Idrije do Sv. Lucije. Ker je ta železnica najlažje izvedljiva od Idrije do katere druge svetovne železnice, ker bi s to železnico bilo najbolje pomagano rudarskemu mestu Idrija in s tem vred vsemu prebivalstvu do Sv. Lucije, današnji shod pozivlje vse vplivne može, naj se prične akcija po vzgledu, kakor se gradijo lokalne železnice.“

„Javni ljudski shod v Cerknem dne 30. septembra 1906 izjavlja,

1. da je splošna, tajna in enaka volilna pravica nujna potreba za stalno in pravičnejšo vreditev zakonodajnih in upravnih zastopov;

2. da se mora čim prej razširiti splošno, tajno in enako volilno pravico tudi za deželni zbor;

3. da se mora volilna pravica v Trgovsko in obrtno zbornico razširiti na vse plačevalce pridobnine brez omejitve na določen znesek, zdaj 8 K, s katerim šele pridobi trgovec ali obrtnik volilno pravico.“

— **Razstava čevljarskih izdelkov v Kobaridu.** Tečaj za čevljarje v Kobaridu, katerega je bilo priredilo društvo za pospeševanje male obrti, je skončal 29. pr. m. Obiskovalcev je bilo 14. — Dne 30. pr. m. je bila otvorjena razstava čevljarskih izdelkov. Razstavo je otvoril predsednik društva in deželni poslanec Holzer; navzoč je bil kobariški župan Rakušček, društveni ravnatelj Penso, dež. odbornik Berbnč, okr. glavar Prinzig. Dvorana razstave je bila lepo ozaljšana. Obrisi in izdelki kažejo lepe uspehe učitelja Hulka.

— **Poštna vest.** Višji poštni kontrolor Neumann v Gorici pojde v pokoj. Dobil je plavo polo. Bil je silno zaigrizen pangerman. Želeti je, da zasede njegovo mesto domačin.

— **Elektrarna ob Hublju.** Lastniki vodne sile Hublja so našli strokovnjake, ki izkoristijo doslej zanamerno gonilno silo za elektrarno, ki bi dajala električni tok za razsvetlavo in obrtno porabo celi Vipavski dolini in — Gorici. Ako se to zgodi, bo za označene kraje velike važnosti, ker bo dana možnost novih industrijskih podjetij. Najmanjša vodna sila je proračunjena na 750 konjskih sil, srednja 1200, najvišja 2000; najmanjša se da povišati do 2000 z napravo vodnih nabiralnikov, kar je lahko iz-

vedljivo. — Toliko pa bi zadoščalo vsem potrebam za veliko let. Tudi električni tramvaj v Gorici bi bil s tem na najlepši način izvedljiv. Inženier gosp. Moser iz Basla v Švici je zdaj v Gorici, da zagotovi porabo električne sile, ki bo na razpolago. Kakor hitro se oglasi dovolj strank, ki sprejmejo električni tok, se ustanovi družba, ki načrte izvrši. Potrebni kapital je zagotovljen. — Čim več strank se pa oglasi takoj s početka, toliko nižje bodo cene toku. Gosp. inženier Moser daje vsa potrebna pojasnila in navodila interesantom, industrijalcem, načelnikom občin in korporacij.

Druge slovanske dežele.

— **Shod čevljarjev v Pragi**, ki se ga je udeležilo 300 čevljarjskih mojstrov, se je pritoževal, da je cena usnju poskočila za 50 do 100 odstotkov, kar je zakrivil kartel velekapitalistov. Priporočali so, da naj pristopijo vsi čevljarji k čevljarjski sirovinski zadrugi in da se podraže čevlji.

— **Sokolsko društvo** snujejo na Cetinju.

— **Šole v Bosni in Hercegovini** — pa na Bolgarskem. Bolgarsko in Bosna in Hercegovina so bile nekako v istem času rešene izpod turškega jarma. Pravijo, da se napredek dežele najlepše in najlojše opaža in ocenjuje po številu ljudskih šol. Če je tako, je zanimivo vedeti tudi to: Bolgarska je od svoje osvoboditve do danes postavila 4700 šol, Bosna in Hercegovina pa 450! Na Bolgarskem pride ena šola na 862 prebivalcev, v Bosni in Hercegovini pa šele na 7000 prebivalcev. Se ve da se v Bosni in Hercegovini trosi le malo za šolstvo, zato pa vidiš na Bolgarskem tem večji napredek v narodu.

— **Madžarsčina na srednjih šolah v Bosni in Hercegovini**. „Hrvat. Dnevnik“ poroča, da je minister Burian naredil, da se uvede madžarsčina kot obligaten predmet na vseh srednjih šolah. Dijakom stoji na voljo, odločiti se za nemščino ali madžarsčino. Tako se upoštevajo želje madžarskih delegatov; na pritožbe in zahteve našega delegata Biankinija pa še nikdo ne ozira, češ, da zajema svoje informacije iz lažljivih virov. Bosanci bodo skrbeli za to, da se tudi dunajska vzajemna vlada spozna pristnost Biankinijevih virov!

— **Hrvatsko učiteljstvo**. Hrvatska družba pričakuje, da bode učiteljstvo stopilo na čelo bojevnikom proti analfabetizmu. Zato novo delo se pa za sedaj zaradi posledic dolgega „ex lex-nega“ stanja ne more še povišati učiteljskih plač, pač pa se jim obljublja, da bo narod, ko bode bolj prosvitljen in bo znal ceniti naobrazbo, drage volje dovolil, da se to stori. — To žalostno pesem govorijo „prijatelji učiteljstva in omike“ po vseh deželah; ne pomislijo pa, da dobre učitelje treba tudi dobro plačati in da za dobre šole niso tudi največji troški preveliki.

— **Novi listi**. V Nikšiću v Črni gori je začel izdajati prof. Jovan Nikolić „Narodno Misao“, nov opozicijski list.

— **„Sloboda“** se imenuje nov srbski tednik v Mitrovici na Hrvatskem. List zastopa načela samostalne srbske stranke in zagovarja spravo mej Srbi in Hrvati.

— **„Slavia“** pokrokovy časopis českoslovansky ve Vidni. (Napredni češki časopis na Dunaju). List si bode prizadeval pridobiti češkemu narodu pozicijo v državni prestolnici ter bode prinašal poročila tudi o drugih slovanskih narodih avstrijskih.

— **Prvo višjo gimnazijo** so odprli in blagoslovili nedavno na Cetinju.

— **Nove poštne znamke za Bosno in Hercegovino** — **provokacija hrvaškega naroda**. S 1. novembrom t. l. se upeljejo nove poštne znamke za Bosno in Hercegovino. Hvalevredno je pri tem, da je 18 različnih znamk umetniško okusno izvršenih, kar se sicer o poštah znamkah ne more reči. Na vsaki znamki je podoba kake bosansko-hercegovske pokrajine ali prizor iz tamošnjega življenja, na eni podoba cesarjeva. Tem bolj čudno je pa, da so napisali na bosansko-hercegovskih poštah znamkah — samonemški. To je razžaljenje ne le bosanskega ljudstva, ampak vseh avstroogrskih Jugoslovancev, kajti s tem se na zunaj nemščina kaže kot deželni in uradni jezik, kar pa nikakor ni. Najodločneje moramo proti temu protestirati in zahtevati, da se nemške poštne znamke za Bosno in Hercegovino odpravijo!

— **Shod srbskih in bolgarskih srednješolskih profesorjev v Sofiji**. Zborovalci so sklenili, da se pošljeta vsako leto po dva profesorja iz Srbije na Bolgarsko in istotako obratno, kjer se poglobita v življenje dotičnega naroda in bo njima na ta način mogoče seznaniti svoje učence s srbskim, oziroma bolgarskim narodom. Srbski in bolgarski profesorji bodo izdajali skupno časopis, se vsaka tri leta enkrat sestanejo in uvedejo v gimnazije srbski, oziroma bolgarski jezik. Srbski dijaki napravijo v bodoče vsako leto enkrat po Bolgariji izlet, in isto store bolgarski po Srbiji. Bolgarski in srbski profesorji in dijaki se zavežejo na redno medsebojno dopisovanje. Poleg tega so enoglasno sklenili odstraniti vse iz zgodovinskih knjig, kar seje med obema bratskima narodoma nesporazum. S temi odločbami sta zadovoljna tudi srbski in bolgarski ministri prosvete in zato je upati, da ne bodo ostali vsi ti sklepi samo na papirju.

— **Hrvatska Sokolska zveza** je dala od vsesokolskega zleta v Zagrebu prirediti sledeče slike (fotografije): 1. nastop k prostim vajam; 2. razvrstitev pred prostimi vajami; 3. prva slika prostih vaj; 4. druga slika prostih vaj; 5. vaje uzornih vrst na orodju; 6. vaje s kiji; 7. vaje čeških Sokolov s palicami; 8. tekmovalna telovadba 4 slike (z vsake strani po ena); 9. slavnostni spreved a) Sokoli-jezdci, zastave, staroste, b) Bolgari, Čehi, Poljaki, Srbi, c) ostala sokolska društva; 10. pozdrav župana pred umetniškim paviljonom. Fotografije so v velikem formatu 40/30 cm krasno izvedene, vsled česar priporočamo bratskim društvom, da si izmed navedenih slik nekatere nabavijo za društvene prostore v spomin na I. hrv. vsesokolski zlet v Zagrebu. Zlasti je priporočati slike št. 1, 3, 5, 6, 9a in 10. Cena sliki je po 4 K. Naročilo z denarjem vred je vpslati tajniku zagrebskega Sokola br. Milivoju Kerdiću, uradniku hipotekarne banke v Zagrebu. — Predsedstvo Zveze.

Svetovne vesti.

— **Iz smrtnega spanja** se je probudila v Rimoseču na Ogrskem 17 letna hči Ivana Baroša. Vsi so mislili, da je umrla in so pripravili pogreb. V cerkvi, ko so baš blagoslavljali mrliča, se deklica prebudi iz omedlevice in začne trkati ob rakev. Odprli so jo in nesli domov. V par dneh je popolnoma okrevala.

— **Prva ženska — sodna zapisničarica**. V Zurihi v Švici je nastavljena gđe G. Brünstlein kot sodna zapisničarica. Ta gospodična je prva ženska sodna uradnica v Evropi.

— **Produkcija in poraba mleka na Nemškem**. Na Nemškem se producira in porabi mleka za 2040 milijonov kron na leto. Na shodu društva za javno zdravstvo se je temeljito razpravljalo vprašanje o važnosti zdravega in bakterij prostega mleka. Da se to doseže, bode najbolje, da se vsi kmetje in producenti mleka združijo v mlekarske zadruge v katerih se mleko po znanstvenih in zdravstvenih predpisih vporablja in razpošilja. Prodaja mleka na drobno naj se postavno prepove ter to prepusti izključno le zadrugam, katere edine dajejo garancije dovolj, da prodajajo v resnici zdravo in čisto mleko.

— **Železniški štrajk**. Na Grškem so stopili vsi železniški uslužbenci v štrajk, železniški promet stoji.

— **Južna železnica**, kateri je pred par dnevi naposled tudi železniški minister povedal, kar ji gre, je vsaj vendar razglasila, kaj namerava storiti, da olajša promet in da zajamči potujočemu občinstvu večjo varnost. Pred vsem določa 30 milijonov za povečanje važnih postaj in sicer: šest milijonov za razširjenje postaje v Dunajskem Novem mestu, dva milijona za Gradec, 1'3 milijonov za Maribor, 2'3 milijona za Ljubljano, 2'3 milijona in po en milijon za postaje v Brucku in Meidlingu. Študira se baje tudi vprašanje o postaji na Pragarskem in v Beljaku; to zadnje pa se ne more rešiti, dokler se ne bo vedelo, kje se pripoji Turska železnica. — Tudi varnostne naprave na postajah so nedostadne, ter bode potrosilo 3 milijone kron, da je pripravi modernim zahtevam. Zakasnjevanje vlakov zakrivlja po eni strani pregosti vozni red, večinoma pa zakasnitve spojin železnic, na čijih vlake mora baje južna železnica zaradi zveze čakati. Tudi v tem obziru obljublja, da se poboljša in da izvede tudi potrebne stavbinske reforme na dotičnih postajah.

— **Ogenj na železnici**. Blizu postaje Schlöglmühl na juž. žel. so se 8. t. m. kolesa nekega vagona v teku tako ogreli, da se je vsled velike vročine vagon vnel. Požar se je razširil na bližnje vagona in je celo gozd začel goreti, kajti en vagon je bil z lesom oqložen. Vlak je ustavil, prihiteli so gasilci, ki so še le po večurnem, napornem delu ogenj pogasili.

— **Ekspresni vlak je skočil s tira**. Dne 7. t. m. je večerni ekspres iz Milana v Rim skočil pri Piacenci s tira. Pet oseb je mrtvih, 28 ranjenih.

— **Tovarnarji emajlovane posode** so sklenili povišati cene svojim izdelkom za 10%, češ da so se surovine podražile.

— **Stavka pekov** je začela 3. t. m. v mestu Limoges na Francoskem, ker mojstri niso hoteli delavcem zvišati mezde. Štrajkujoči so izjavili prefektu, da bodo delali, da preskrbe mesto s potrebnim kruhom, pa samo v pekariji socialističnega pokojninskega fonda.

— **Nesreča v Alpah**. V Waadstadskih Alpah so ponesrečili štiri turisti. Slabo vreme jih je zajelo in spravilo v nesrečo. Trupla ponesrečenecv so bila grozno razmesarjena.

Ne polagajte Vašega otročka nikamor drugje kakor v voziček na angleških peresih, kajti je zibka, postelj in voziček. — Dobe se pri P. Kostić-u v Celju.

Posojila, daje Otto Kleusch, Berlin, Schönhauser Allee 128. (Rückp.) — Troški se odbijejo od posojila — Nikakih predplačil. (535) 12-2

Dva parna stroja

po 10 oziroma 18 konjskih sil, brez napake, še sedaj v obratu, večji z lastnim stojalom na kolesih (lokomobil) in

posestvo

obstoječe iz prostorne hiše, 6 sob, gospodarskega poslopja, rodovitne polje, senožeti itd. **se proda** po zelo ugodnimi pogoji. Hiša je posebno pripravna za vsako obrt, lastni vodovod, reka v bližini, želez. postaja.

Ponudbe na lastnika

J. DERNIČ, tovarnar

(539) v Radovljici-Gorenjsko. 1-1

Sprejme se takoj

klapec postiljak

vajen tudi poljskega dela. Plača K 24. Ponudbe naj se pošiljajo na

J. JAKŠA, Loka pri Zidanem mostu.

(540) 1

Razpis natečaja

Službe učiteljev in učiteljic.

V političnem okraju Celje se sledeče službe učiteljev in učiteljic stalno, oziroma začasno popolnijo:

1. Na petrazredni deški ljudski šoli v Trbovljah-Vode, II. krajni razred (krajni šolski svet Trbovlje) mesto učitelja.
2. Na štirirazredni dekliški ljudski šoli na Hrastniku, II. krajni razred, 2 mesti učiteljice.
3. Na štirirazredni ljudski šoli v Mozirji, II. krajni razred, mesto učitelja, oziroma učiteljice. Stalni učitelj dobi na leto 72 K za stanarino.
4. Na ljudski šoli v Št. Jurju ob Taboru spadajoči šolski podružnici na Ojstrici, III. krajni razred, (ena soba kot prosto stanovanje) mesto učitelja.

Prošniki za te službe imajo pravilno opremljene prošnje vložiti predpisanim uradnim potom do dne 10. novembra 1906 pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

CELJE, dne 1. oktobra 1906.

Dopisi.

Št. Jurij ob juž. žel.

Vsled odloka c. kr. namestni je z dne 25. septembra t. l. so pravila društva „Knjižnica v Št. Jurju ob juž. žel.“ potrjena. Namen knjižnice je preskrbovati članom potrebnega čtiva v ponk in zabavo, kakor sploh pospeševati splošno naobrazbo. V svrhu uspešnega delovanja prireja tudi veselice, dramatične predstave, zabavne sestanke in predavanja. Član je lahko vsakdo, ki se zaveže izpolnjevati vse delžnosti člana in ga sprejme odbor.

S tem se je ustreglo v našem trgu občutni potrebi, da se osnuje nekako središče, okoli katerega se zbirajo vsi, ki so željni nadaljne izobrazbe in razvedrila. Osnovana pa je „Knjižnica“ na širši slovensko-narodni podlagi, kakor to zahtevajo današnje razmere. Splošni vsestranski napredek, narodna nadaljna izobrazba je cilj osnovanega društva. Narod sebi, bodi najvišji ideal. Širjenje klerikalnih političnih načel prepušča radovoljno našemu „Kotliškemu bralnemu društvu“.

V smislu § 10 pravil se mora vršiti pred vsem občni zbor vseh članov, katerega skliče s tem osnovalni odbor v nedeljo, dne 14. oktobra ob 7. uri zvečer v gostilni g. A. Nendla.

Po pravilih se tedaj sprejemajo člani, voli odbor, določa članarina in izposojevalni red, ter nasvetujejo knjige in časopisi v naročbo. Vsi cenjeni člani, ki so že pristopili ali pa se zanimajo za našo stvar ter jo hočejo podpirati, se s tem najvljudneje vabijo na udeležbo. Osnovni odbor.

Zdole, občina Pleterje pri Brežicah. Kakor se je že čitalo v „Domovini“, št. 105 t. l. sta nam bila 6. sept. t. l. vročena dva razglaša gosp. zemljemerca iz Brežic. Ker sta bila oba spisana in spolnjena samo na nemški strani, je župan g. Martin Pajdaš oba razglaša naravnost poslal c. kr. fin. ravnateljstvu v Gradec, da zahteva oba tudi na slovenski strani izpolniti. Finančno ravnateljstvo je tej opravičeni zahtevi ugodilo in dalo nalog, naj se razglaši tudi na slovenski strani izpolnijo in v slovenskem jeziku občini vroče.

Kmalu potem je bil občini vročen nek drag razglas gospoda zemljemerca iz Brežic, ki je bil na nemški strani popolnoma izpolnjen, ki je pa na slovenski strani nosil ime „Rann“, ga je tukajšnja občina dne 6. t. m. pod št. 555 poslala naravnost c. kr. fin. ministrstvu na Dunaj, z zahtevo, naj ukrene potrebno, da bo na slovenski strani pravilno in popolnoma izpolnjen.

Z veseljem konstatujemo, da se tudi slovenski župani zavedajo svojega dostojanstva in svojih pravic in da odločno zahtevajo, da te tudi državna uprava, oziroma nje uradniki spoštujejo in upoštevajo. Ko bodo vsem našim občinam načelovali možje, kakor gosp.

Jernej Šestir v Kokarjih in gosp. **Martin Pajdaš** v Zdolih bode naš boj za jezikovno ravnopravnost kmalo dobojevan, kakor zahteva pravica in pravičnost. Slovenski župani, ta dva veljaka, Vam bodita v vzgled in posnemanje!

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Kurz za ljudske učitelje o modernem — novostruinem — risanju** v Celju se bode tudi to šolsko leto nadaljeval ter je po šolski oblasti že dovoljen. Vodil ga bode učitelj risanja na državni veliki gimnaziji v Celju, gosp. Schlemmer. — V minolem šolskem letu je ta kurz — s kaj lepimi uspehi — vprizoril gosp. Josip

Schmoranz. učitelj na okoliški šoli v Celju, sedaj c. kr. okr. šolski nadzornik v Mariboru.

— **Stekli psi** se še vedno klatijo po Celju in okolici. V petek, 7. t. m. je neki posestnik iz Gornje Hudinje ustrelil ter v Celje pripeljal v živino-zdravniško ogledovanje steklega psa, ki je malo prej ogrizel njegovega otroka.

— **Pozne lastovke.** Videli smo lastovke še 7. t. m. v celjski okolici. Morebiti jih je za ta letni čas nenavadna toplota zadnjih dni privabila nazaj s solnčnega juga.

— **Slovenski trgovski obrtni žepni koledar** za l. 1907 je izšel. Koledar je jako lično izdelan in opremljen, vsebina povsem primerna in izključno strokovna, za vsakega in vsaki dan porabna.

Ta koledar ni le svetovalec v najrazličnejših zadevah, on bo gotovo postal neizogibno potreben tovariš vsakega slovenskega trgovca, trgovskega nastavljenca pa tudi slovenskega obrtnika. Koledar je rodila praksa in vsaka vrstica v njem je vzeta iz praktičnega trgovsko-obrtnega življenja. Zategadelj ta koledar toplo priporočamo vsem zainteresentom v naročilo. Koledar je kolekovan z narodnim kolekom družbe sv. Cirila in Metoda in se namerava del čistega dobička pokloniti podpor-nemu zakladu za onemogle člane slov. trg. društva „Merkur“ v Ljubljani. — Cena 1 K, po pošti 1 K 20 v. Naroči se le pri g. Fran Zelniku v Ljubljani.

— **Vojnik.** Zopet nekaj novega! Kakor slišimo, namerava naša „nemška“ trška občina razširiti svojo šolo v šest in sčasoma v osemprazrednico. Slovenskih otrok v nemški šoli je namreč toliko, da je groza in strah! Čujte — čisto amerikansko — naša trirazredna nemška šola šteje okoli 80 otrok, torej vsi trije razredi skoraj toliko, kakor na slovenski šoli eden razred! No, stvar je lepa in zanimiva, če pojde tako naprej in se sčasoma šola še razširi — bo na zavodu več učiteljev ko učencev. Nič ne de, saj Slovenci imamo denarja preveč, da vzdržujemo to šolo, ki samo denar žre iz naših žepov — ki skrbi za to, da naša mladina ne napreduje, da podivja in se poneumni! Kajpada — otroci že znajo „hajlati“ in to je vendar za zaslepljene starše in nemško šolo na slovenski zemlji dovolj, saj je s tem že tudi rešena glavna kulturna naloga nemčurških šol — kaj še hočete več!

— **Iz Št. Petra v Savinjski dolini.** (Društvo „Sloga“). Kmetijsko in bralno društvo „Sloga“ ima v udeljo, dne 14. t. m. kot vsako leto tudi letos svoje zborovanje v gostilni pri g. Žganku v Št. Petru s pomembnim sporedom. Naj se ga vdeleži vsakdo, posebno pa domačini in tisti, kateri so od društva največ dobička imeli in pa oni, kateri je dejal, da društvo spi. Pridite k zborovanju vsi, ker v združenju je moč.

— **VI. izkaz darov za pogorelee v Radmirju v Savinjski dolini.** 131. Janez Sovinšek, knu. sin Nova Štifta 1 K; 132. Juljana Matjaž, Kladina, Nova Štifta, 1 K; 133. Albert Sovinšek, obč. sluga, Nova Štifta, 1 K; 134. Luka Rihtar, Nova Štifta, 1 K; 135. Jožef Glak, Nova Štifta, 1 K; 136. Franc Tratnik p. d. Tratnik, Nova Štifta, 50 v; 137. Anton Trepelj p. d. Rifelj, Nova Štifta, 50 v; 138. Gregor Rihtar, Nova Štifta, 40 v; 139. Jakob Enci, Nova Štifta, 40 v; 140. Janez Tratnik, Nova Štifta, 2 K; 141. Majerhold Anton, trgovec, Št. Janž, 3 K; 142. Fürst Anton, posestnik, Rečica, 10 K; 143. Zorko Josip, poslovodja, Rečica, 5 K; 144. Irmančnik Matija, gostilničar, Rečica, 5 K; 145. Štiglic

Jožef, gostilničar, Rečica, 12 K; 146. Štiglic Franc, gostilničar, Rečica, 20 K; 147. Neimenovani iz Rečice 5 K; 148. Ivan Ogradi, kaplan, Št. Peter pri Sv. Gorah, 5 K; 149. Franc Dovnik, dekan, Gornji grad, 65 K; 150. Fran Ogrizek, župnik, Črešnice, 3 K; 151. Franc Hrašovec, c. kr. sodnik v p., Gradec, 5 K; 152. Dr. Silvín Hrašovec, c. kr. sodni pristav, Krško, 3 K; 153. Delniška pivovarna v Žalcu 10 K; 154. Norbert Zanier v Št. Pavlu 20 K; 155. Anton Naglič nabral na Polzeli 34 K 3 v; 156. Župnijski urad Ljubno 124 K 93 v; 157. Župnijski urad Luče 96 K 70 v. Vsega nabranega denarja 1897 K 90 v. Srčna hvala vsem darovalcem!

Odbor za pogorelee v Radmirju.

Josip Terčak, **Gregor Dupelnik,** nadučitelj, župnik.

Ignacij Strmecki, učitelj.

— **Zdravilišče proti jetiki.** Podružnica Slovenji gradec. Podružnici za zatiranje jetike na Štajerskem so, kakor se nam je naznanilo, nadaljni udje na dosmrtno dobo, oziroma za leto 1906 pristopili in sicer:

Z doneskom 200 kron: Grajsčak Artur Perger v Mislinju.

Z doneskom 100 kron: Grajsčak Douglas grof Thurn v Pliberku, grajsčak Vincenc grof Thurn v Železni kaplji, grajsčak in major v p. Oedön baron Vaŕ de Vaya v Konjicah, učiteljstvo političnega okraja Slovenji gradec.

Z doneskom 50 kron: Grajsčak Karol Emil baron pl. Haebler v Gutenbichl, šaleška posojilnica v Šoštanj, občina Velenje, tovarnar Franc Pototschnig v Slovenjem gradu (dodatek 40 kron.)

Z doneskom 30 kron: Veleposestnik Franc Mravljak v Sv. Antonu na Pahorju.

Z doneskom 25 kron: Rudarski družabnik Daniel pl. Lapp v Velenju, grajsčakinja Emilija baronica Kometer v Puchensteinu, rudarski inženir Vinc. Viertl v Slovenjem gradu (dodatek 20 kron.)

Z doneskom 20 kron: Veleposestnik Valentin Čas v Šmartnem pri Slovenjem gradu, hišni posestnik Franc Germut v Marenberku, občina Muta, župnik Anton Šorn v Belih vodah, občina Slovenji gradec, Okrajna bolniška blagajna v Marenberku, občina Vuzenica, Okr. bolniška blagajna v Šoštanju, veleposestnica Neža Grögl v Arlici, posestnik Gregor Zaveršnik pri Sv. Antonu na Pahorju, posestnik Ignac Podlesnik pri Sv. Antonu na Pahorju, posestnik Kristijan Kovač pri Sv. Antonu na Pahorju, veleposestnik Janez Mravljak pri Sv. Antonu na Pahorju, posestnica umetnega mlina Eliza Majdič v Otiškem vrhu, posestnik Janez Verhnjak v Pamečah.

Z doneskom 15 kron: Nadžupnik Ivan Lenart v Šmartnem pri Slovenjem gradu.

Z doneskom 10 kron: Praktični zdravnik dr. Mihalj Podlesnik, poštar Janez Goll, trgovec Vincenc Priboschitz, zemljiški posestnik Franc Skasa, trgovec Ulrik Lager, hišna posestnica Helena Skasa, obitelj Janez Rak, vsi v Velenju, dekan Jakob Lempl v Škalah, okrajni sodnik Jožef Roth, trgovec Edvard Kotzbek, obitelj Jožef Brudermann, vsi v Marenberku, tovarnar Norbert Minibek v Vuhredu, občina Legen, župni urad Šoštanj, trgovec Blaž Loppert v Ribnici, posestnik Simon Pachernig v Vuzenici, trgovec Ivan Potschiwanscheg na Muti, občina Sv. Florjan, profesor v pok Alojzij Möstl v Vuzenici, obitelj Jožef Zeilinger, rudarski družabnik v Slovenjem gradu, tesar Andrej Hudovernik v Velenju (dodatek 8 K), občina Sv. Janž pri Spodnjem Dravogradu, krajni šolski svet Slovenjigradec okolica,

Marcheta in pri tej priliki napadel prof. Frischaut in slovenske poslance, ki so se v svoji interpelaciji zanj potegnili. Posl. Wellenhof je zelo izkoristil dejstvo, da sta se tudi slovenska profesorja izrekla proti prof. Frischautu in za Richterja.

Poslanec Sylvester pozivlja vlado naj izdela dodatek k osnovnim zakonom, temeljem katerega bo minister vnanjih stvari brezdvoybeno odgovoren delegacijam za svojo politiko, ker je dosedanje pomanjkanje odgovornosti za našo državo škodljivo.

— **Ogrski državni zbor** se je sešel 10. t. m. V prvi seji je ministrski predsednik razvijal delovni program vlade. V današnji seji predloži državni proračun za l. 1907. Trgovinski minister Košut predloži v kratkem ogrskemu parlamentu načrt, po katerem se vpelje na Ogrskem nov telefonski sistem in se znižajo telefonski tarifi. Neednost v klubu neodvisne stranke je čedalje večja in se kaže tudi pri volitvah posamičnih parlamentarnih dostojanstvenikov. Volitev enega kvestorja so morali raditega odložiti na poznejšo dobo.

Vnanje države.

— **Rusija.** Govori se, da je mej Rusijo in Anglijo sklenjena pogodba, temeljem katere sta se obe države sporazumele o politiki, katero sta namenjeni tirati v bodoče v Aziji, posebno pa v Perziji in Afganistanu. — V Moskvo pride neka angleška deputacija, da izreče svoje simpatije članom razpuščene dume. Župan je predlagal, naj se prepove prirejanje te deputaciji na čast javne shode ali kakršna si bodi čaščenja. Guverner je ta predlog odobril. — Stranke se pripravljajo na nove volitve.

— **Srbija.** Kralj je te dni na svojem potovanju v Nišu izjavil, da je in ostane veren ustavi, na katero je prisegel in da bo skrbel za to, da bo njegovega sina navdajal isti duh. Prvi transport goveje živine čez Solun je že došel v Genovo. Težko, da bi se ta dolga pot obnesla za prevažanje živine same, pač pa za izvažanje mesa in mesnih produktov.

— **Italija.** Razburjenost v Italiji se še ni poleгла. Listi še vedno poročajo, da je Avstrija in avstrijska mornarica zelo bojovita; posebno pa izkorisčajo neko povelje admirala Montecucoli, v katerem je baje dejal, da ima naša mornarica namen, vničiti italijansko mornarico v Adriji. Komisija za luke terja 250 milijonov lir za ntrdbo pristanišč na Adriji. Koliko je vredno tako nezaupno in tako oboroženo zavezništvo? Trozveza je pa, kakor oficjozi na obeh straneh trde, neomajna.

— **Nemčija.** Vprašanje o nasledništvu v Brunsviku še ni rešeno. Vojvoda Cumberlandski in njegov najstari sin sta se najmlajšemu sinu oziroma bratu na korist odpovedala temu prestolu in vzdržujeta svoje zahteve nanj samo za slučaj, da bi najmlajšega Cumberlanda potomstvo zamrlo. Nemški cesar in kancelar, kot predsednik nemškega zveznega sveta pa odklanjata ta predlog — in vprašanje ostane še vedno nerešeno.

— **Špansko.** Španska vlada pripravlja novo postavo o verskih kongregacijah. Po novi postavi se odvzame vsem redovnikom, ki niso dovršili na kakem vsučilišču predpisanih študij, pravic poučevati. Tujebratovščine bodo razpuščene. Kongregacijsko premoženje se omeji na potrebno, fidej-komisi bodo pa prepovedani. Kongregacije, ki vodijo trgovine in obrti, bodo morale fatirati in plačevati davke kakor drugi, vse kongregacije brez razlike bodo podvržene dohodninskemu davku.

poštarica Marta Tomasi v Ribnici, občina Janžev vrh, Podgorje in Šminklavž, župni urad Trbojše, pekovski mojster Franc Mörth v Marenberku, dekan Jožef Jurčič v Vuzenici, zemljiški posestnik Anton Mravljak v Vuzenici, posestnik Filip Streicher, Mih. Sterdin, Jožef Hartmann v Hudem kotu, posestnik Mihael Zaveršnik, Franc Kramlak, Matija Kanop, župnik Franc Slavič, učitelj Janez Stiebler, vsi pri Sv. Antonu na Pahorju, veleposestnik Jožef Werdnig v Meži na Dravi, krajni šolski svet Sv. Andraž nad Polzelo, občina Šmartin na Paki in Brezno, prakt. zdravnik dr. Janez Lichtenegger v Šoštanj (dodatek 5 K), župnik Janez Rotner v Pamečah, posestnik Blaž Sapetschig v Arlici, posestnik Mihael Mihelič v Hudemkotu.

Z doneskom 8 kron: Župni urad v Škalah.

Z doneskom 6 kron: Občina Pameče, zemljiška posestnica Franciška Kac v Šmartnem pri Slovenjemgradu, trgovec Karol Tischler v Velenju, posestnik Franc Sgerm v Vuhredu.

Z doneskom 5 kron: Hišni posestnik Adalbert Steinhaner, urar Jožef Wruntsch v Slovenjemgradu, učitelj Franc Skasa v Velenju, c. kr. nadinženir Jakob Steinko v Mariboru, c. kr. okr. komisar v p. in grajšček dr. Alfons pl. Buchta v Krottendorfu, ravnatelj premogokopa Janez Kosmač v Velenju, prakt. zdravnik dr. Jožef Kremer, čevljar Roman Hölbling, Jurij Reiterer, poštna voditeljica Marija Kukla, pekovski mojster Alojz Hubmann, vsi v Marenberku, zidarski mojster Janez Lamprecht v Grاسبachu, grajšček Janez Kramer v Slovenjemgradu, nadzornik južne železnice dr. Franc Baum na Dunaju, vdova poštnega oficijala Josipina Himler v Gradcu, pristav mornarskega komisarijata Jožef Zepitsch v Puli, občina Vuhred, postajenačelnik Jožef Gessich in prakt. zdravnik dr. Makso Pregl v Vuzenici, trgovec Anton Kocuvan v Šoštanju, veleposestnik Ant. Kallischnig v Breznem, trgovec Ivan Zupanc v Šoštanju, obitelj Modesta Strasser v Slovenjemgradu, zidarski mojster Anton Knafel in zemljiški posestnik Jožef Hölbl v Vuzenici, župnik Anton Jazbec in mestni župni urad Slovenjegraški, krajni šol. svet Vuhred, št. IIj pod Turjakom in Podgorje, c. kr. inženir Janez Klimbacher v Mariboru, c. kr. državni svetnik v p. Janez Maks Hinterwaldner v Slovenjemgradu, c. kr. sodni pristav dr. Franc Peitler v Marenberku, knjigovodja Eduard Schmidt v Šoštanju, davčni pristav Vincenc Lauko, krčmar Janez in Franc Schuller v Slovenjemgradu, krčmar Konrad Just v Vuzenici, krajni šolski svet v Šmartnem na Paki, kulturni inženir Andrej Putz v Gradcu, župni urad Sv. Osvald na Dravi, posestnik Kašpar Pušnik pri Sv. Antonu na Pahorju, posestnik Franc Miklavc v Hudemkotu, obitelj Josef Siegl v Slovenjemgradu, župni urad Sv. Florjan pri Dolici, rudarski ravnatelj Viljem Purkert, posestnik Simon Naverschnig v Vuzenici, c. kr. stavbeni komisar in sekcijski načelnik Karl Soukup v Slovenjemgradu, zemljiški posestnik Lorenc Rudl v Starem trgu.

Z doneskom 4 kron: zemljiški posestnik Janez Schöndorfer v Starem trgu, hišna posestnica Ivana Faulland v Marenberku, župni urad v Št. Vidu nad Vadekom, Šmartno na Paki, trgovec Eduard Draxler na Muti, žagar Anton Streicher v Hudemkotu, posestnik Anton Petschko v Arlici, šolski ravnatelj v p. Jožef Barle v Slovenjemgradu, grajski oskrbnik Jožef Harrich v Legnu.

Z doneskom 3 kron: zemljiški posestnik Franc Dietinger v Sv. Osvaidu, c. kr. razvidnostni oficijal Jurij Dro-

fenik v Slovenjemgradu.

Z doneskom 2 kron: trgovec Jožef Wutti, Anton Petschetschnig in hišni posestnik Jožef Wirth, nadučitelj Valentin Brenc, zemljiški posestnik Jožef Skasa, vsi v Velenju, pošta oficijantinja Rosa Geppel v Slovenjemgradu, tajnik bolniške blagajne Anton Kager, zidarski nadglednik Jožef Bonetto v Marenberku, knjigovodja Anton Gauper in trgovec Jožef Widmoser v Vuhredu, posestnik Jožef Ježovnik v Staremtrgu, župnik Jakob Krušič pri Sv. Andražu nad Polzelo, župnik Franc Lom pri Sv. Petru, nadučitelj v p. Jožef Kožuh v Šmartnem na Paki, posestnik Anton Arlič pri Sv. Primožu nad Muto, odvetniški koncipient dr. Oto Knapitsch, c. kr. davčni pristav Anton Kunej in c. kr. davčni kontrolor, Janez Pernovšek v Slovenjemgradu, trgovec Jan. Šuligoj in soproga zidarskega mojstra Alojzija Kafel v Vuzenici, čevljar Aleš Tomis v Arlici, posestnik Janez Rek pri Sv. Antonu na Pahorju, gostilničar Simon Saga v Otiškem vrhu, c. in kr. račnovodja namestnik Karol Božičko na Dunaju, c. kr. finančni tajnik Alojzij Tschmelitsch v Mariboru, c. kr. stavbeni svetnik Franc Vogler v Gradcu, prakt. zdravnik dr. Peter Miglič v Ribnici.

Z doneskom 1 krone: ključarski mojster Roman Wresounig, izdelovatelj harmonik Jožef Filač, hišna posestnica Franciška Hodnig v Slovenjemgradu, posestnik Ivan Konečnik v Verhaň, učiteljica Ana Pfeifer, učitelj Jožef Armič, delovodja Henrik Flatschat v Velenju, kolarski mojster Mihael Zwetti v Marenberku, c. kr. sodnijski kanclist Franc Božičko v Slovenjemgradu.

Razun tega je nabral šolski vodja v Zavodnem g. Janez Smolnikar pri kopaliških gostih v Topolšici pri Šoštanju 84 kron.

Podružnici je dosedaj pristopilo 274 članov s skupnimi doneski 5133 K. od te vsote odposlalo se je 5000 kron glavnemu društvu.

— Nemščina — uradni jezik. Pri volitvi za občino celjske okolice je dotični vladni komisar, akoprav so sedeli seveda sami Slovenci v volilni komisiji, kadar je kaj govoril, vedno z dotičnimi možmi govoril samo v nemškem jeziku.

To je vendar že nekoliko preveč! Sedaj si naši politični uradniki ne bodo niti več upali ali ne bodo več hoteli z ljudmi niti govoriti v slovenskem jeziku.

Gospodje, ne smešite se sami; nam se pač smešni dozdevate, ko hočete služiti med Slovenci, pa si ne upate v tem jeziku niti besedice spregovoriti. Mislite, da smo mi drugi ljudje, kakor kje drugje? Kje drugje, n. pr. na Gornjem Štajerskem govorite z ljudmi v nemškem jeziku, ne pa v francoskem ali kitajskem; zakaj pa ne govorite, če hočete služiti tukaj v slovenskih krajih s slovenskimi ljudmi v slovenskem jeziku?

Omikani človek povsod govori tako, da ga drugi, v katerega družbi se nahaja, tudi razume; samo za naše politične uradnike to pravilo ne velja.

— Gornjegrajsko učiteljsko društvo zboruje dne 1. novembra t. l. ob 11. uri v šoli v Gornjem gradu po sledečem sporedu: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Zapisnik zadnjega zborovanja. 3. Predavanje g. dr. Konečnika o šolski higijeni. 4. Poročilo tajnikovo. 5. Poročilo blagajnikovo. 6. Volitev novega odbora. 7. Raznoterosti. Glede obeda se je oglasiti pri gg. učiteljih v Gornjem gradu. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

— Šolske vesti iz Trbovelj. Iz Trbovelj se nam poroča: Šolski pouk se je začel 1. vinotoka. Šol. obiskujočih otrok je letos 2300. Ti so razdeljeni na 30 razredov. Več razredov

šteje nad 100 glav, nekateri pa imajo paralelke. V Hrastniku se je pozidala letos nova štirirazrednica. Fara ima štiri nova, kakor palače lepa šolska poslopja. Razven teh je še pri Sv. Katarini dvorazrednica in doma nekdanji štiri razrede broječa stara šola. Kljub vsemu temu pa se bo spomladi domača šola, ki ima šest razredov in dve paralelki, razširila za štiri razrede. Učiteljskih moči skupaj je 37.

— Iz poštne službe. Poštnim oficijalom II. vrste tretjega plačilnega reda so bili imenovani: Oskar Schmiedek in Robert Windegger za Maribor, Ferdinand Pušenjak za Lipnico, Oton Lobwein za Rádgono, Valentin Zablacan, Matevž Ranek in Janez Orthaber za Pragersko, J. Schirmbacher in Rudolf Lorber za Celje.

— Dvojezični poštni pečati. Pred leti so nekatere slovenske občine vložile prošnje pri trgovinskem ministrstvu za dvojezične uradne napise na svojih poštah. Stvar je menda na Dunaju popolnoma zaspala in so se morebiti dotične prošnje kar vrgle v koš.

Mi Slovenci pa ne smemo biti zadovoljni s takim reševanjem naših prošenj, marveč moramo vedno in vedno dregati.

Zavedne slovenske občine pomovite tam, kjer še nimate dvojezičnih uradnih napisov na c. kr. poštah in brzojavnih uradih ter poštah vozovih, te prošnje; sedaj imamo češkega trgovskega ministra in smemo vendar upati, da se bodo te prošnje vsaj sedaj ugodno rešile. Sramota je, da imamo v mnogih popolnoma slovenskih krajih, kjer morebiti niti enega Nemca ni, samo nemške napise.

Dotične prošnje pošljite naravnost svojemu poslancu ali političnemu društvu „Naprej“ v Celju, katero bode skrbelo, da se prošnje vložijo na pravem mestu.

— Častno občanstvo. Občinski odbor v Hajdini pri Ptujju je imenoval v seji dne 7. t. m. tamošnjega gospoda nadučitelja Franca Podobnika v priznanje njegovih zaslug za hajdinsko šolstvo in za občino častnim občanom.

— Umrl je v Admontu pater Leo (po krstu Franc) Sivka, rojen v Špitaliču na Spodnjem Štajerskem, dne 4. t. m. po kratki mučni bolezni v 35. letu svoje dobe. G. Anton Sivka, nadučitelj v Sv. Jurju ob j. ž. je pokojnikov brat.

— Obesil se je s hlačnim jermenom na kuhinjska vrata 51letni kovač Štefan Gradišnik v Mariboru. Vzrok je revščina, vsled katere je začel mož piti. Zapustil je osem majhnih otrok.

— Radeče-Zidan most. Na našem sadovnjaku imamo več jablan v lepem cvetu, na bregu ob robu lepo duhteče jagode — kot so priložene — in zvečer je videti večje množine kresnic. Tudi grozdje cvete. Zares, obeta se nam nova pomlad.

— Nadvojvoda Oto je precej nevarno obolel. Dobil je pljučnico, nevarnost je pa že prestana in bolezen se normalno razvija.

— Vinogradnike opozarjamo na današnji inserat „Prve štajerske tresničarske zadruga“ ter jim priporočamo naj se obračajo na njo s svojimi naročili, če hočejo dobiti za dober denar dobro blago.

— Zvišanje deželnih naklad na pivo. Razni časopisi poročajo baje iz zanesljivih virov, da je pri štajerskem deželnem odboru že izdelan načrt, da se zvišajo deželne naklade na pivo. Proti tej vrsti konsumnega davka ne bi oporekali, če ne bi isti zadel na mesto pivovarjev le srednje in nižje sloje in če ne bi se vsi dohodki iz tega

močnega vira uporabljali samo za nemški del dežele.

— Zanimiva naprava. Občinski svet v Mariboru se baje ukvarja z vprašanjem, kako ustanoviti mestno bolniško blagajno za posle. Kakor znano, so doslej posli pri bolniških blagajnah le prostovoljno zavarovani, ker jih zakon k temu ne sili. Okrajne bolniške blagajne poslov tudi rade v zavarovanje ne sprejemajo, ker so precej pogosti slučajji obolenja med posli. — Tako so često naši posli izročeni največji bedi, ker je dolžnost gospodarja skrbeti za obolelega posla vezana na razmerno kratek čas. Če se ustanovi mestna bolniška blagajna, bo to za posle velika dobrota. Če le bolniški prispevki ne bodo previsoki.

— Čudno postopanje štajerskega deželnega šolskega sveta. Pod tem naslovom se je čitalo v „Domovini“ od 1. oktobra t. l. o meščanskih kurzijah na c. kr. ljubljanskem učiteljskem: „Kurzi bodo v Ljubljani, torej slovenski“... Tako bi seveda sklepal vsak pameten in razsoden človek, toda čujte in strmite! V teh kurzijah se poučuje: pedagogika, matematika, fizika, prirodopis, kemija, prostoročno risanje in geometrijsko risanje, t. j. 7 (sedem) predmetov, a v slovenskem jeziku se poučuje le matematika, vseh drugih šest predmetov pa v nemškem jeziku, čeravno so prizadeti učitelji zahtevali slovenski pouk in so se za tega tudi izrekli predavajoči profesorji, kar odgovarja svetovno priznanemu pedagoškemu načelu: učitelj se izobrazuj v tem jeziku, v katerem bo poučeval. Seveda še v kljub temu ostane postopanje štajerskega deželnega šol. sveta prav čudno. Misli se namreč v Gradcu, da je Ljubljana slovensko mesto, da bi mogla okužiti štajerske učitelje in jih navdati s slovenskim duhom! Zato ta velika previdnost.

— Podporno društvo za slovenske visokošolce v Gradcu bo imelo v soboto, dne 13. oktobra 1906 ob 8. uri zvečer, v hotelu „Steirerhof“ v posebni izbi svoj X. občni zbor po tem sporedu: 1. Poročilo o delovanju v lanskem šolskem letu; 2. volitve; 3. eventualni predlogi. Vsi prijatelji društva in slov. dijakov se vabijo k obilni udeležbi.

— Dijaški list „Omladina“ nam prinaša v zadnji številki nekaj preznimivih podatkov o dijaški knjižnici na c. kr. gimnaziji v Mariboru. Na tem zavodu je študiralo preteklo leto 331 slovenskih dijakov. Letno izvestje tega zavoda pa poroča, da se je kupilo za slovensko knjižnico v preteklem letu celih šest slovenskih knjig in sicer 5 zvezkov Jnrčiča in Gregorčičev Job! Kaj ne — obilo duševne hrane za našo mladino. Naravnost neverjetna brezbriznost slovenskih profesorjev na tem zavodu je, da se za knjižnico ne zmenijo niti toliko kakor za predlanski sneg. — Če že nekateri gospodje profesorji kar a limine odklanjajo novejšo slovensko literaturo, pa naj vsaj pomislijo, da mladina ni tako „učena“ in „izbirčna“, da bi preklinjala vse, kar se jo tiskalo pri nas leposlovnega v novejšem času. — Vi, ki Vam je izročena mladina, ne odtegnite ji hrane, po kateri hrepeni mlada duša!

— Eksekutiva narodno-radikalnega dijaštva je imela, kakor poroča „Omladina“, dne 28. septembra v Ljubljani svoj II. letošnji sestanek, ki je bil pred vsem namenjen določbi taktike, ki naj jo zavzamejo posamezne organizacije narodno-radikalnega dijaštva. Diskutiralo se je tudi vprašanje sodelovanja dijaštva pri dijaških podpornih društvih ter se nasvetovalo, da se narodno-radikalno dijaštvo v Pragi in na Dunaju poteguj za isti modus razdeljevanja podpor kakor je v rabi

v Gradcu. Sprejela se je tudi resolucija, da si osnujejo starejšine narodno-radikalni akademski društvi v svrhu kontinuitete idej lastno starejšinsko organizacijo.

— **Iz „Omladine“** posnemamo: Dijake srednješolce, ki so rojeni leta 1886., a še ne maturirajo v tem šolskem letu — opozarjamo, da začnejo pravočasno misliti, da bi lahko bili potrjeni pri naboru. Najboljše je, če vložijo prošnje (kolka prosto) na višjo vojaško oblast, da se jih pripusti k sposobnostni skušnji za enoletnega prostovoljca. V prošnji se navede, v katerem jeziku se želi skušnjo delati, priloži se krstni list in od politične oblasti izdelano spričevalo identitete. — Taksa za skušnjo znaša 10 kron. Natančnejše podatke daje uredništvo „Omladine“ v Ljubljani.

Kranjsko.

— **Ljubljanska realka in „Freie Stimmen“!** Piše se nam: Nedavno je poročal „Slov. Narod“, kako nesramno je napadel list „Freie Stimmen“ nekoga profesorja, ki je prišel na celovško realko in ki slučajno ni Nemec. Pogledajmo pa naše profesorje in realko, ki stoji v sredini Slovenije v slovenski Ljubljani. Stopimo v realko in preiščimo vse prostore od kleti do podstrešja, od vhoda do „turnhalle“, nikjer ne najdeš le enega slovenskega napisa! Vse samo nemško, kakor da bi stala realka sredi Berolina! To, ljuba „Freie Stimmen“, je škandal in provociranje naroda slovenskega. Kakšen je pouk na tukajšnji realki, to, menimo, je vsem znano, da celo v slovenskih (!) oddelkih ni drugega slišati slovensko kakor veronauk in poučevanje v slovenščini. Dijaki, ki se n. pr. uče botanike, niti za slovensko ime dotične cvetlice ne vedo. Ali ni to žalostno?! Profesorji so večinoma trdi Nemci ali nemškutarji in najhujši heilovci! Nastopajo javno s turnarji in vzdržujejo takorekoč to pangermansko društvo, kjer se prepeva „Wacht am Rhein“ in proslavlja oče Bismarck. Ni čuda, da se dijaki kaj hitro nalezejo tega pangermanskega duha, da pri vsaki priliki tulijo „heil“ in naše slovenske napake napadajo z „Windische Hunde“. Telovadniki visi v pozdrav turnarski grb v nemških barvah z napisom „Gut heil“! Ali ni to nesramna provokacija? Ako se turnarjem prepušča telovadnica, nimajo razobešati nemških grbov. Nič zato, da je realko zidala Kranjska hranilnica, ki je v nemškutarskih rokah, saj jo je zidala s slovenskim denarjem! Škandal je naravnost, da se v realki od slovenskih dijakov zahteva, da morajo znati Očenaš nemško moliti! Seveda pri skupni maši ob nedeljah v Florjanski cerkvi se celo leto nemško moli in propoved je vsako nedeljo samo nemška, — vse le nemško! Tudi pri „cesarski maši“ se poje cesarska pesem le v blaženi nemščini. In kaj rečemo mi Slovenci k tem škandaloznim razmeram? Nič, mirno gledamo, kako se nam naš naraščaj raznaroduje, ponemčuje, kako grdo prezirljivo se dela z našim deželnim jezikom in to v — beli Ljubljani!! Kako dolgo pa bomo še mirno gledali tako počenjanje? Zdravimo se že vendar in pokažimo, da je Ljubljana središče Slovenije, pokažimo, da smo mi tu gospodarji!

— **Dopolnilne deželnozborske volitve v veleposestniški kuriji** so razpisane na dan 10. novembra t. l. ob desetih dopoldne. Voliti je treba nove poslance namesto umrlega ravnatelja Karla Luckmanna in Antona Ulma, ki je svoj mandat odložil. V volilnem imeniku, ki ga priobčuje uradni list, je navedenih 85 v. lilev. Ugovori proti temu imeniku so do-

pustni v roku 14 dni. Med volilci jih je komaj kakih 35 Slovencev.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je volila v avgustu tega leta v Ljubljani zamrla Marija Rozmanova 60 K. Ta dar s sela priproste ženiце izmed ljudstva bi utegnil potegniti koga onih olikanih tudislovencev in tudislovenk, ki so v danih slučajih veliki narodnjaki z besedo, niso pa v dejanju Slovenci in Slovenke, kakor Marija Rozmanova, koji bodi najhvaležnejši spomin.

— **Železnica Trebnje-Mokronog.** Ker se hoče ta stavba zopet zavleči in ker se Mokronogu obeta kolodvor celo uro od trga, pojde te dni deputacija obč. odbornikov, trgovcev, obrtnikov in tržanov v Ljubljano k dež. odboru, da se izprosi kar najbolj hitro obljubljeno železnico in pa kolodvor tik trga, ker drugače bi bila železnica za Mokronog brezpomembna.

— **Zopet otrok zažgal!** Minoli teden je pogorel kozolec Matevža Ložarja v Zaborštu pri Dolu. Škode je 1700 K, zavarovalnina pa znaša le 400 K. Zažgal je 7letni otrok, ki se je igral z užigalicami.

— **Veliko žago** si postavi posestnik Franc Boštenc v St. Jurju pri Doleh, okraj litijski.

— **Požar, ki je zahteval več življenj.** 4. t. m. je začelo goreti pri posestniku Ivanu Medvedu v Velikih Česencah pri Zatični in je pogorela hiša, hlev in kozolec. Zgorela je tudi devet mesecev stara domača hčerka, njen 3letni brat pa je dobil take opekline, da ne bo okreval. Zadušila se je v dimu 200 K vredna krava, prešiča so pa morali zaklati, ker je bil ves opečen. Škode je 4000 K. Zažgali so otroci.

— **Od dolenjske Krke.** Krka dela pri Žužemberku nad in pod trgovske slapove. Nad Žužemberkom gornijo več velikih mlinov, pod Žužemberkom na Dvoru so pa ti slapovi služili še pred dvajsetimi leti knez Auerspergovim fužinam in železnim tovarnam. Ker se je pa železne rude v bližini dvora le malo dobilo in so jo morali od daleč voziti, se ta industrija vsled svetovne konkurence ni izplačala in so jo opustili. — Zdaj pa hočejo slapove Krke na Dvoru vporabiti za elektrarno, ki bi električno luč odvajala tudi nižje ob Krki ležečim krajem, osobito Rudolfovcu, s katerim mestom se uprava kneza Auersperga baš zdaj v tej zadevi pogaja.

Koroško.

— **Nemško-nacionalna nesramnost.** K tej notici od 5. t. m. dodajemo sledeče: Slovenski dijak mora predelati celo srednjo šolo (na Kranjskem polovico), torej 8, oziroma 4 leta popolnoma v nemškem jeziku. Potem študira 4 do 5 let v nemškem mestu na nemškem vsenčilišču, napravi predpisane skušnje pred nemškimi profesorji v nemškem jeziku — ti nemški profesorji Slovenca gotovo pošteno prerešetajo — in nazadnje pride v službo, pa mu za kotni nemški zagrizenec, ki pozna nemščino mnogo manj, predbaciva neznanje nemščine. Toda ne gre se za znanje ali neznanje nemščine, ampak za to, da bi Slovenec, če tudi več zna ko Nemec, ne dobil službe. To bi si naj zapomnili oni naši zaslepljeni, ki toliko vzdihujejo za nemščino! — Tako torej delajo Nemci. Kako pa postopajo Slovenci, kjer imajo moč? Na takozvani slovenski (drugi) gimnaziji v Ljubljani, na kateri ni niti enega nemškega dijaka, je nastavljen za zgodovino Nemec, čeravno zanj ni več dela ko 12 ur na teden v višjih razredih (v

nižjih je slovenski učni jezik). A nikdo, noben Slovenec v Ljubljani se ne gane, da bi se tega moža poslalo v tevtonske gozde, ampak slovenski ravnatelj ga podpira na vse moči in mu celo dovoljuje pouk v predmetih, za katere nima izpita, da mu spravi skupaj predpisano število ur. — V Novem mestu na Kranjskem poučuje zgodovino v slovenskem jeziku Nemec, ki lomi ubogo slovenščino, da se dijaki najnižjih razredov zgražajo in sramujejo — toda razun dijaškega lista „Omladine“ še nikdo ni spregovoril ali napisal besedice zoper to!

Primorsko.

— **Nova nunška šola v Gorici.** „Sestre Previdnosti“ zidajo velikanski samostan in šolo, v kateri se bodo slovenska in italijanska dekleta ponemčevala — kajti šole bodo nemške. To bode že tretja nunška šola v Gorici. Uršulinke imajo italijansko „vboje šolske sestre in „Sestre Previdnosti“ pa vsako svojo nemško dekliško šolo. Živela slovensko italijanska zabitost, ki nemške sestre tako dobro redi — in tako zdatno preči razvoj v resnici slovenskega družabnega in rodbinskega življenja!

— **Stavke v Trstu ne bo.** Skladiščni delavci so sprejeli izboljšanje plač in ugodnosti, katere jim je dovolil odbor glavnih skladišč in izposloval namestnik Hohenlohe.

— **Zahteve tržaških skladiščnih delavcev** so sledeče: Dnevna plača za novince naj bo visoka 5 K, za polovico dne, računši ali od jutra ali od večera 3 K za delavce, ki so plačani na teden sorazmerno višja tedenska plača: povišanje naj ne bo nižje kot 30 K, delavni čas bodi deveturen, od 7. do 12. in od 2' do 6. ure; posebne ure, to je večinoma straženje vozov od 12. do 2. ure popoldne se morajo posebej plačati in sicer za novince in stalne enako po 60 vinarjev vsaka straža; posebne ure od 6. zvečer do 9. ure po 70 vinarjev in od 9. ure naprej vsaka ura po 1 K. V nedeljo in praznik bodi plača za osemurno delo visoka 8 K, polovica dne 4 K, vsaka ura več 1 K. Nadalje zahtevajo, da naj se v prvi vrsti sprejemajo domači delavci in da naj uradniki z njimi ravnaajo človeško.

— **Nemške šole v Puli.** Nedavno smo poročali, da so začeli Nemci v Puli agitacijo za novo nemško dekliško šolo, ker se nadjajo, da jim bode minister Marchet tudi to za državne denarje zidal, kakor deško šolo. Nemških šol v Puli ne manjka. Tu imamo 1. Nemško višjo gimnazijo. 2. Nemško realko. 3. Nemško deško ljudsko šolo. 4. Nemško dekliško ljudsko in meščansko šolo in še celo vrsto strokovnih šol za mornarico, kakor „Marine-Unterrealsschule“ itd. Za ponemčevanje je torej prav dobro preskrbljeno. Mornarica je povabila, ali kani povabiti delegate v Pulo, da si sami ogledajo našo vojno mornarico, arzenal, utrdbe itd. in se na svoje oči prepričajo o potrebi zvišanja kredita za stavbo novih vojnih ladij itd. Mi priporočamo slovenskim delegatom naj se ob tej priliki informirajo tudi o šolah, katere c. kr. mornarica vzdržuje in ki stoje popolnoma pod njenim nadzorstvom in so vsled tega nekako nedotakljive. Kaj ima c. kr. vojna mornarica z ljudskimi in srednjimi šolami opraviti? Zakaj morajo biti te šole tako strogo nemški in ponemčevalni zavodi, ko vendar vzdržuje c. kr. vojno mornarico tudi naš denar in naša kri!

Druge slovanske dežele.

— **Nemci v Rumi** so povzročili na cesarjev god v cerkvi nečuten

škandal. Nekoliko dni pred cesarsko mašo je župnik proglasil pismo škofa Voršaka, s katerim je ta odredil, da se ima po maši peti cesarska pesem hrvatski. (Tu naj omenimo, da je Ruma že silno ponemčena in da je tem nemškim priseljencem tako vzrastel greben, da o vsaki priliki zalijo in blate svoje gostitelje Hrvate in Srbe). Nemškutarski orgljar je vzel škofovsko naredbo na znanje, dirjal je pa na svoj račun po trgu in lazil okrog vseh Nemcev in nemškutarjev in je „pripravljaj“ za cesarsko mašo. Ko so na cesarjev god prišli k maši občinski svetniki, državni uradniki, šolska mladina in verniki je bil orgljar že izvedel svoje strategične dispozicije tako, da je nameravana nemška demonstracija morala uspeti. Mašo je pel organist sam — a to je bila ne maša za cesarjev god, ampak pravi rekviem, družega ni manjkalo, nego katafalk. Po maši bi moral zapeti „Tebe Boga“ a nemškutar spusti: „Grosser Gott“ in končno bi se imela peti cesarska, a koj se je razumelo, da poje „Gott erhalte“. To je bilo znamenje nečuvnemu škandalu. Orgljar je bil svoje ljudi razpostavil po celem cerkvi, tako da so od vseh strani vpili in tulili svoj nemški tekst, da bi prepili šolsko mladino in druge, ki so peli hrvatski cesarsko pesem. Bilo je vpitje in krik v cerkvi, da si ga ne more nikdo niti predstaviti, kdor ga ni slišal. Take škatle ti pritepenci počenjajo in porablajo tudi cerkev in cesarjev god, da dajejo duška svojim pangermanskim občutkom in svoji mržnji do dežele, v kateri so našli zaslužek in do naroda, ki jih je gostoljubno sprejel v svojo sredo.

— **Nemška nestrpnost.** V Pfitzingu na Moravskem imajo Nemci, ali bolje rečeno nemškutarji še večino v mestnem zboru. Na Moravskem je pa v veljavnosti postava, da morajo samoupravni uradi (občinski, deželni in okrajni uradi) povsod kjer je manjšina od 20% druge deželne narodnosti, uradovati tudi v jeziku manjšine. V Pfitzingu je več nego 20% Čehov, zato so češki hišni gospodarji dosledno vračali nemške račune mestne vodarne in zahtevali, naj jim pošilja češke, kakor je po omenjeni postavi tudi dolžna storiti. No nemškutarski mestni urad je zaukazal mestni vodarni, naj vsem češkim hišnim posestnikom, ki so zavrnili nemške račune, vodo zapre, in vodarna je to storila in češke hiše so ostale 4. t. m. brez vode. Taka divjaštva počenjajo ljudje v srcu Evrope, ki vedno trde, da so sinovi najnaprednejšega, prosvetljenega narodna sveta!

— **Uzorna strankarska disciplina.** Olomouc na Moravskem je še v nemških rokah. Mestni starešina Löfler je prodal svojo trgovino nekemu Čehu. To stvar je spravil radikalni mestni odbornik Sommer na dnevni red in stavil predlog, naj Löfler zaradi tega „zločina na nemštvu“ takoj odloži svoj mandat. Predlog je bil enoglasno sprejet in Löfler je moral takoj odložiti svoj mandat. Ta čin narodne zavesti in strankarske discipline je pač pri nas posebno posnemanja vreden, ker smo mi napadani in teptani, Nemci pa napadalci.

— **Uspehi umetnega gnojenja travnikov.** Angleška agronoma dr. Dyer in Ernest Parker se pečata že dolgo vrsto let s poskusi o uspehih umetnih gnojil. V to svrhu rabita dva travnika, katera sta razdelila na štiri enake dele. Polovico vsacega sta pustila nepognojeno, drugo polovico sta pognojila in sicer na enem travniku z žlindro na drugem s fosfati. Uspeh je bil ta: Nepognojeni polovici travnikov sta dali

ena 700 kg drug 900 kg sena, pognojeno pa ena 2400 kg drug 2650 kg. Ti uspehi so trajni in jasno dokazujejo, da je denar za umetna gnojila dobro naložen in da nosi obilne obresti.

Književnost in umetnost.

— Revija „Katoliški Obzorik“ bo izhajala v prihodnjem letu pod imenom: „Čas“ desetkrat na leto v zvezkih po tri pole.

— Slovensko trgovsko društvo „Merkur“ v Ljubljani je izdalo trgovski koledar za leto 1907, ki bo vsled svoje vsestranske zanimive vsebine in lične oblike vsakomur ugajal. Cena koledarja 1 K, po pošti 10 vin. več.

— Zbornik civilnopravnih zakonov za dežele zastopane v državnem zboru izide meseca oktobra v J. Blaznika nasl. tiskarni in lit. zavodu v Ljubljani, Breg 12. — Ta zbornik, ki ga je na prvotni poziv a brez daljše udeležbe društva „Pravnik“ naredil s pomočjo nekaterih tovarišev c. kr. dež. sod. svetnik dr. Edvard Volčič, obsega, poleg sodn. pravilnika in civ. pravnega reda z uvodnima zakonoma, tudi vsa druga veljavna določila, ki se stikajo s to stvarjo. — Na dotičnih mestih so popolni odgovori justičnega ministra, vsi kasnejši ukazi in razpisi ter premnoga razsodila najv. sodišča. V zbornik so uvrščeni tudi zakoni o državnem in upravnem sodišču ter pridjana so določila o konzularnem sodstvu; pozvane so odločilne točke najnovejših zakonov: o šeku in o družbah z omejeno zavezo. Zbrani so prvič selilni redi vsega slov. juga tostranske države polovice; mnogo zakonov in ukazov je prevedenih prvič na slovenski jezik. — Knjigi bode tržna cena broširani 7 K; v platno vezani 8 K; predplačniki jo dobe, z niže razvidnimi uveti, broš. za 5 K 50 vin.; vezano za 6 K 50 vin.; poština stane posebej 50 vin.

Isti čas izide z enako obliko v posebni knjižici odvetniškatarifa in sodne prisojbine ter veljavne jezikovne naredbe za okrožja nadsodišč: graškega, tržaškega in zadrškega. Knjigi obsegajoči do 100 strani, doda se posebno stvarno kazalo. Ti knjigi bode tržna cena 1 K 80 vin.; s poštino 2 K; predplačniška cena je 1 K 40 vin.; s poštino 1 K 60 vin.; ako se predplača skupno s zbornikom, pa ni posebne poštine.

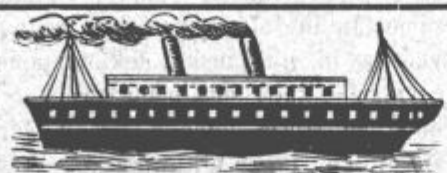
Na glaziji.

Svetovnoslavno gledališče z medvedi, opicami in psi bode od nedelje naprej le 8 dni videti. Predstave se vrše v nedeljo I. ob 1/2 4 uri, II. ob 1/2 6 uri in III. ob 1/2 8 uri zvečer. Ob delavnikih I. ob 1/2 5 uri in II. ob 1/2 8 uri zvečer. K obilni udeležbi vabi

ravnateljstvo.

Mlad trgovski pomočnik (512)

mešane stroke želi svojo službo premeniti. — Ponudbe blagovolijo se poslati pod šifro „trgovski pomočnik“ Zibika-Pristova, Štajersko.

(1) 54

Kunard Line

TRST-NEW-JORK

je najpripravnejša, najcenejša in najboljša pot iz LJUBLJANE v Severno Ameriko, ker to dni dolgotrajne mučne vožnje po raznih železnicah, nobenega presedovanja ne prenočevanja in sploh nobenih postranskih stroškov mej potjo. Parniki soprostorni, varni, zračni in snažni; vozijo vsake 14 dni. Hrana in postrežba najboljše. Pojasnila daje in karte prodaja glavni zastopnik **Andrej Odisek**, Ljubljana, Slovenske ulice št. 25, poleg cerkve Sv. Jezusovega.

Pristno bizeljsko vino (mošt)

razpošilja od 1 hl naprej

Jože Janežič

Starvos Bizeljsko pri Brezicah.

Cena po dogovoru.

(537) 8—1

Salame fine ograde gld. 1.75; iz gnjati zelo priljubljene gld. 1.30; dunajske 86 kr.; bolj fine gld. 1.15 za kilo. **Gnjat** a la Praga 1 gld.; brez kosti gl. 1.20 pleče brez kosti 95 kr.; suho meso 86 kr.; slanina 88 kr.; glavina fina 50 kr. za kilo. — Fine kranjske **klobase**, vel. ena 20 kr. **Slivovka** **brinjevec**, gld. 1.20 liter pošilja s poštanim povzetjem od 5 kil naprej (107) 11-7

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Sveži špeh á 80 kr., mast á 85 kr., glave á 40 kr., prašiči pucani po tržni cen. Kupujem vedno

brinjevo olje.

Ne polagajte Vašega otročka nikamor drugam, kakor v voziček na angleških peresih, kajti ta je zibka, postelj in voziček. — Dobe se pri **P. Kostić-u v Celju.**

Posojila, daje **Otto Kleusch**, Berlin, Schönhauser Allee 128. (Räckp.) — Troški se odbijejo od posojila — Nikakih predplačil. (535) 12—3

P. n.

S tem najvljudneje naznanjam, da sem svojo zalogo s pohištvom, tapetniško in dekoracijsko trgovino, katera se je nahajala do sedaj na Glavnem trgu 12

PRESELIL SEDAJ NA GLAVNI TRG ST. 2, V LASTNO HIŠO

katero sem nalašč v to svrhu prezidal. Ker sem zalogo pohištva, kot množino drugih predmetov povečal in pomnožil, iste pa le iz prvorazrednih delavnic in renomiranih tovarn naročujem, zamo-rem vsakemu hitro in kulantno postreči. Vabeč vljudno k obisku in ogledu, prosim da me z mnogoštevilnimi naročili počastite, se priporočam z velespoštovanjem (501) 3—3

J. Josek.

Zoper ogenj in vlom varne blagajne in šivalne stroje kupite pri meni najceneje.

Krasne nagrobne križe

in kamnite podstavke priporoča

trgovina z železnino

„MERKUR“

PETER MAJDIČ, Celje.

Bogata zaloga vsakovrstnih

peči, trajnogorljivih in peči za kurjavo

z žaganjem, raznih štedilnikov, predpečnikov.

Prodaja nepremočljivih vozni, komatnih in konjskih plaht.

Traverze, cement, železo za vezi, cevi iz kamenščine, strešna lepenka, sesalke in vodovodne naprave